

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 107 (8986) BAZAR, 22 may 2022-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Xarici ölkə rəhbərləri
Prezident İlham Əliyevə
Müstəqillik Günü münasibətilə
təbrik məktubları ünvanlayıblar

2

Ağ Evdən Bakıya növbəti
dostluq və əməkdaşlıq mesajı

ABS Azərbaycanla mövcud münasibətlərini
daha da genişləndirmək niyyətindədir

Son 19 ildə demokratları və ya respublikaçıları təmsil etməsindən asılı olmayaraq, dünyanın fəvqəldövlətinə rəhbərlik etmiş prezidentlər və onların administrasiyaları Azərbaycanla münasibətlərə yüksək ehtiramla yanaşmış. Rəsmi Vaşinqton Azərbaycanı Cənubi Qafqazın lider dövləti kimi qəbul edərək həm regional, həm də global problemlərin həllində onu yaxın tərəfdaşı kimi yüksək qiymətləndirir.

2

Söz sahibi Azərbaycandır

Prezident İlham Əliyev Brüssel görüşünə qətiyyətli və konstruktiv mövqeyi ilə gedir

Brüsseldə keçiriləcək üçüncü üçtərəfli görüş ərafəsində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin mövqeyi prinsipial və aydındır. 44 günlük müharibənin qalibi olan Azərbaycan "Brüssel prosesi"ndə əldə olunan razılaşmalara uyğun olaraq gərəkən bütün tədbirləri həyata keçirib. Bakı sərəhədlərin delimitasiyasına və demarkasiyasına, sülh danışıqlarına başlamağa hazırdır. Ermənistan isə yalnız Azərbaycanın irəli sürdüyü beş əsas prinsipi qəbul etdiyini deməklə kifayətlənib və aprelin 6-da keçirilmiş sonuncu Brüssel görüşündə razılaşdırılmış məsələlərin həyata keçirilməsi üçün konkret fəaliyyətdən sonradan yayınıb. Bu baxımdan Avropa İttifaqı Şurasının vasitəçiliyi ilə keçiriləcək növbəti üçtərəfli görüşdə öncə Ermənistan tərəfi anlaşılmaz və qeyri-adekvat davranışı ilə bağlı izahat verməli olacaq.

Azərbaycan diplomatik cəbhədə də qalibdir

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Ermənistanla sülh danışıqlarına başlanılması üçün irəli sürdüyü 5 şərtəndən ibarət baza prinsipinin bir istiqaməti sərəhədlərin delimitasiya və demarkasiyası ilə bağlıdır. Və yalnız Ermənistan digər vacib şərtlərlə bərabər, məhz bu şərti də yerinə yetirəcəyi təqdirdə iki dövlət arasında sülh müqaviləsi imzalanı bilər. Lakin proseslərin bu yöndəki hazırkı cərəyanı onu deməyə əsas verir ki, Ermənistan digər şərtlərlə yanaşı, sərəhədlərin delimitasiyası ilə bağlı məsələni də yerinə yetirməkdən boyun qaçırır, bir sözlə, sülhün yaranmasına əngəl olmağa çalışır.

2

Azərbaycanda təbii qaz hasilatı artıb

Mavi yanacaqın yarından çoxunu "Şahdəniz" yatağı verib

"Şahdəniz-2" layihəsi çərçivəsində ilin ortalarında yatağın qərb-cənub cinahından hasilata başlanılması planlaşdırılır. Bu məqsədlə aparılan tikinti işləri qrafikə uyğun irəliləyir.

Məxsusi olaraq "Şahdəniz"də işləmək üçün inşa edilmiş "Xankəndi" sualtı tikinti gəmisi qərb-cənub cinahında əsas sualtı quraşdırma tədbirlərini təhlükəsiz şəkildə başa çatdırıb. Sualtı xətlərin bağlanması üçün görülən dalgıç işlərinin bu ilin ikinci rübündə yekunlaşması nəzərdə tutulur.

İlk dərinisulu cinahdan - şərqi-şimal cinahının keçən il işə salınmasından əldə edilmiş ən yaxşı təcrübə və bilgilər

qərb-cənub cinahının istismara verilməsi üçün aparılan bütün tikinti işlərində geniş tətbiq olunur.

"İstiqlal" və "Maersk Explorer" qurğuları "Şahdəniz-2"dən hasilatın davamı və sonrakı tədrici artımı üçün artıq ümumilikdə 21 quyu qazıb, bunlardan 19-unu tamamlayıblar. Yatağın şimal cinahında beş, qərb cinahında dörd, şərqi-cənub cinahında dörd, qərb-cənub cinahında dörd, şərqi-şimal cinahında iki quyuda işlər tam yekunlaşmışdır. Qərb-cənub cinahında bir quyu və şərqi-şimal cinahında bir quyu tam dərinliyədək qazılıb və konservasiya olunub.

6

"Azərbaycan" qəzeti, 6 oktyabr 1918-ci il, VII nömrə

Hökumət qərarı

14 avqust 1918-ci il

İrəvan quberniyasının Azərbaycanca daxil olan hissəsində divanxana düzəltmək Daxiliyyə nazirinə mühəvvalə edilsin (tapşırılsın).

Azərbaycan Cümhuriyyətinin təbəələri bunlardır:

- 1914-cü ilin iyul ayının 19-na qədər Cümhuriyyətdə mövcud olan divanxana və ya camaat dəftərxanalarında adları zəbt edilən aşxas;

- Cümhuriyyətdə yainki qeyri məmləkətdə Azərbaycan təbəəsindən təvəllüd edənlər;

- Beş ildən ziyadə Cümhuriyyətdə daimi surətdə yaşayan əcnəbi məmləkət təbəəsindən təvəllüd edənlər (onların Cümhuriyyət daxilində təvəllüd etmələri şərtlə).

Bakı, 29 Zilhicca (6 oktyabr)

Xülasə, Bakını aldıq. Lakin düşmənlərimizin fitnəsi sözləri həqiqəti oldu? Bu gün Qafqaziyada və bütün Rusiyada asudə yaşamaq üçün bir yer aranırsanız, bizim Bakı onların cümləsində ən ümdə mövqə işğal etməyirimi? Bakımızda olan əmin-amanlıq, asayiş-tam, bolluq Rusiyanın hansı bir ölkəsində vardır?

Bizim vəfəzimiz məmləkətimizdə olan asayiş daha da vüsətləndirib, onu hər bir ölkə və hər bir vətən övladına bilafərqi-dinü-millət (dil və millət fərqi olmadan) intişar etməkdir (yaymaqdır). Biz tutduğumuz doğru yolla gedəcəyiz. İştə, bizim bədxahlarımız üçün burası böyük bir dərzi-ibrətdir. Düşmən ilə düşmən, dost ilə dost - budur bizim şüarımız.

Azərbaycan hökumətinin axırıncı iclaslarında Bakı mədönlərinin sahiblərinə qaytarılması qanunu təhlil edilmişdir.

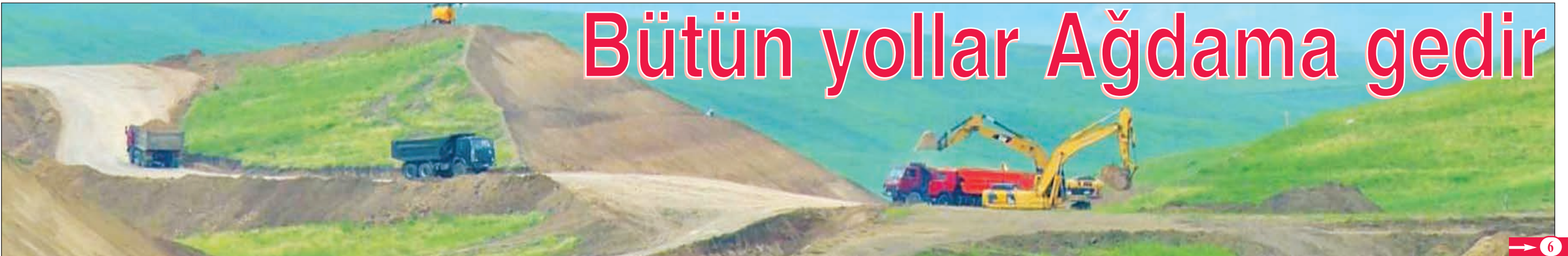
Qarabağdan alınmış məlumata görə, cüzi vuruşmadan sonra ermənilər əsləhələrini (silahlarını) təslim etmişlər.

Bu yavuuq zamanda İstanbuldan Bakıya türk edadi məktəbləri üçün 17 nəfər türk müəllimi və bir çox kitablar dəxi gələcəkdir.

Azərbaycan Müfəttişi-Ümumi İdarəxanasından bizə xəbər verilir ki, gecələr saat 12-yə kimi soyaqlarda dolmaq ixtiyarı Baş Komandanlıq tərəfindən icazə verilmişdir.

4-5

Bütün yollar Ağdama gedir

6

Təbiətlə yaşayanlar

Şahdağ Milli Parkının İsmayılı zirvəsindəyik...
Səssiz addımlarla irəliləyirik...
Axi meşənin "daimi sakinləri" pıçıltnı, alman hər nəfəsi belə duyurlar...
Bura səbrin sındığı məkənlərdədir. Bir heyvani görmək üçün bözən ağacların arasında gizlənərək saatlarla səssiz-səmsirsiz gözlemək lazım gəlir. Elə biz də meşə qanunlarına tabe olub sıx ağacların arasında yerimizi alırıq...

7

Parlamentin komitə iclaslarının
Şuşada keçirilməsi ənənəyə çevrilib

3

Tütün həm can alır,
həm də pul sovurur

8

İrəvanda polis zor tətbiq edir,
etirazçılar işə silahlandırılır

8

Küçələr yuyuldu, ağaclar budandı, yeni gül kolları əkildi

Mövsüm ilə əlaqədar növbəti iməciliklərdən biri də dünən reallaşdı. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti qurumlarının əməkdaşlarının iştirakı ilə şəhər saatlarından başlanan iməcilik bütün rayonları əhatə etdi. İməcilik zamanı paytaxtın kommunal xidmətləri tərəfindən şəhərdə prospekt və küçələrin, səki konarlarının, bərdörələrin, işıq dirəklərinin, yol kənarındaki məhəccərlərin, binaların fasadlarının, park və istirahət yerlərində oturmaqaların yuyulması həyata keçirildi.

8

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Söz sahibi Azərbaycanlıdır

Prezident İlham Əliyev Brüssel görüşünə qətiyyətli və konstruktiv mövqeyi ilə gedir

Əvvəli 1-ci sahə.

Amma Azərbaycanın Ermənistanla tanıtıldığı beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə söykənən bu fürsətə da getdikcə tükənir. Çünki ölkəmiz bu məsələləri masa üzərində əbədi saxlamaq fikrində deyil və eyni işğalçı Ermənistan öhdəliyinə götürdüyü məsələlərdən yayımağa davam edəcəksə, respublikamız da şərtləri müəyyənləşdirən qalib tərəf kimi öz maraqlarını lazım bildiyi yollarla qətiyyətli həll edəcək.

Azərbaycanın hərbi müstəvidə düşmən üzərində qazandığı qələbə, ötən müddətdə ardıcıl olaraq diplomatik qələbələr otən ilin 26 noyabrında Soçi bəyanatı ilə daha da möhkəmlənib.

Soçidə Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya prezidentləri arasında keçirilən üçtərəfli görüş zamanı İlham Əliyev ölkəmizin mövqeyini xüsusilə diqqətə çatdıraraq bildirmişdi ki, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında sərəhad delimitasiya edilməyib: "Buna görə biz dəfələrlə açıq bildirmişik ki, delimitasiya prosesinə təxirə salınmadan başlamağa hazırıq. Üstəlik, biz Ermənistan tərəfinə açıq təklif etmişik ki, qarşıdurmaya son qoymaq, birinin ərazi bütövlüyünü, suverenliyini tanımaq və gələcəkdə qonşu kimi yaşamağa təşviq etmək üçün sülh müqaviləsi üzərində işə başlayaq".

Elə ötən ilin dekabrından Avropa İttifaqının vasitəçiliyi ilə başlayan "Brüssel prosesi"nin məqsədi də üçtərəfli bəyanatlarda nəzərdə tutulan məsələlərin real müstəvidə həllini tapması ilə bağlıdır. Münasibətlərin normalaşması və sülhün əldə olunması üçün bu prosesdə Azərbaycan daim konstruktiv mövqedən çıxış edib. Al də Azərbaycanın realıqlara əsaslanan və regionda təhlükəsizliyin, rifahın, əməkdaşlığın təmin edilməsinə yönəlik təşəbbüslərini daim müsbət dəyərləndirib. Qurumun Azərbaycan və Ermənistan arasında sərəhad delimitasiyası və delimitasiyasına, iki ölkə arasında sülh müqaviləsinin hazırlanmasına, neqliyyat-kommunikasiya xətlərinin açılmasına verdiyi dəstək də bunun əyani təzahürüdür.

Ermənistan üzərinə götürdüyü öhdəlikləri pozur

İlham Əliyevin Qafqazda yeni sülh və əməkdaşlıq erasını fəal şəkildə təşviq etməsi uğurlu bəhrəsini verir. Nəhayət, Ermənistan da başa düşür ki, artıq qaçış yolu yoxdur və Azərbaycanın şərtləri ilə razılaşmağa məcburdur. Buna görə də bir müddət əvvəl Bakının irəli sürdüyü və sülh müqaviləsinin əsasını təşkil edən prinsipləri qəbul etməkdən başqa çarəsi qalmadı.

Ermənistan məsələ ilə bağlı ilk zamanlar müəyyən uyğun mövqə ortaya qoysa da, sonradan xislətindəki xainlik və məkrliyi sadiq qalaraq bu mövqeyindən də yayınıb. Azərbaycan münasibətlərin normalaşdırılmasına xidmət edən fəaliyyət nümayiş etdirib, aprelin 6-da keçirilmiş Brüssel görüşünün nəticələrinə uyğun olaraq dövlət sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası üzrə milli komissiyanın tərkibini müəyyən edib, danışıqlara hazır olduğunu vurğulasa da, Ermənistan hər vaxtlı üçtərəfli razılaşmalarda üzərinə götürdüyü öhdəlikləri pozub.

Sözgedənlərdə Brüsselə əldə olunan razılaşmaya görə, müvafiq görüşlər keçirilməli idi. Ermənistan sərhədinin delimitasiyasına dair ilk görüşün iki ölkənin sərhədində keçirilməsi barədə təklif irəli sürmüşdü. Amma Ermənistan artıq aprelin 29-na razılaşdırılmış görüşü ləğv etdi. Daha sonra isə 7-11 may tarixlərində sərhəddə yeni görüşün keçirilməsi barədə razılaşmanı pozdu.

Ölkəmiz hər zaman sülhə tərəfdardır

Prezident İlham Əliyev Litva Prezidenti ilə birlikdə mətbuata bəyanatında vurğuladığı kimi, Azərbaycanın bu məsələdə sərgilədiyi məsuliyyəti Ermənistanın görmür: "Ermənistan hökumətinin bu addımları yaranan müəyyən etimadı pozur. Aprelin sonuna qədər görüşə hazır olduğumuzla bağlı Avropa İttifaqı Şurasının prezidentinin iştirakı ilə söz vermişdik, biz buna sadiq idik. Lakin eyni məsuliyyəti Ermənistan tərəfindən də görməliyik. Başqa sözlə, bizdə müəyyən nikbinlik olsa belə, Ermənistan hökumətinin bu cür maneələri və çox qərribə addımları, əslində, yaranan müəyyən etimadı pozur".

Onu da qeyd etmək ki, aprelin 6-da keçirilmiş Brüssel görüşünün nəticələrinə uyğun olaraq artıq ölkəmiz dövlət sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası üzrə milli komissiyanın tərkibini müəyyən edib, danışıqlara hazır olduğunu bildirdi.

Görünən odur ki, Vətən müharibəsinin üzərindən ötən müddət ərzində Ermənistan öhdəliyini götürdüyü və qeyd-şərtsiz əməl etməli olduğu müddəaların icrasını yubutmağa, pozmağa yönəlik mövqə nümayiş etdirir. Bu ölkə 2020-ci il üçtərəfli Bəyanatında əks olunmuş və sonrakı bəyanatlarla bir daha möhkəmləndirilmiş öhdəlikləri pozaraq kommunikasiyaların açılmasını, sərhədlərin delimitasiyasını yubadır. Eyni zamanda Birinci Qarabağ müharibəsində əsir düşmüş minlərlə azərbaycanlın taleyi və kütləvi məzarlıqlar haqda məlumat verməkdən, vaxtilə işğal altında saxladığı ərazilərin minalanması xərirlərini təqdim etməkdən imtina edir. UNESCO-nun Ermənistanla Azərbaycan tarixi irsinin monitorinqini sabotaj edir, Zəngəzur dəhlizinin açılması məsələsini uzadır.

Azərbaycan öz maraqlarını qətiyyətlə təmin edəcək

Diqqətçəkən mühüm məqamlardan biri odur ki, 2020-ci ilin 10 noyabrında üçtərəfli Bəyanat imzalayaraq faktiki olaraq kapitulyasiyaya imza atan Ermənistan son zamanlar Kəlbəcər istiqamətində ordumuzun mövqələrini atəşə tutmaq kimi ağılsız davranışlar nümayiş etdirməyə başlayıb.

Azərbaycanın "dəmir yumruq" zərbəsinə dadasa qəmi 44 gün ərzində rəşadətli ordumuzun qarşısında diz çökməsini təəssüf ki, Ermənistan unutmamağa çalışır. Amma faktiki olaraq, Ermənistanın hərbi potensialı məhv edilib, özünə gəlməsi isə qarşdakı onilliklərdə və hələ ondan sonrakı mərhələdə də gözlənilir. İqtisadi çöküş yaşayan, xarici ölkələrin ianələri ilə birtərəfli başını gəyirən, insan resursları baxımından qitlə çökən bu ölkənin hansısa qarşıdurmaya hazır olması, sadəcə, gülüş doğurur.

Ermənistanın öhdəliyinə götürüb indi min bir fitnə-fəsadla yayındıqları sülh prinsiplərini pozma cəhdləri mənasız və uğursuzdur. Və bunu onun hərbi-siyasi rəhbərliyi də çox gözəl başa düşür.

Buna görə də, Ermənistan istəsə də, istəməsə də Azərbaycan onu məğlubiyətlə barışmağa, regionda sülhə və sabitliyə monfai təsir göstərən, vəziyyəti gərginləşdirən təxribatçı əməllərini son qoymağa məcbur edəcək və işğalçı ölkənin hansı mövqə tutmasından asılı olmayaraq, öz maraqlarını qətiyyətlə qoruyacaq.

*Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"*

təbriklərimizi çatdırırıq. Sizə möhkəm cansağlığı və xoşbəxtlik, qardaş Azərbaycan Respublikasının hökumətinə və xalqına davamlı inkişaf və tərəqqi arzu edirik.

*Zati-alinizə hörmət və ehtiramla,
Qardaşınız,*

Salman bin Əbdüləziz: AİSƏUD, İki Müqəddəs Ocağın Xadimi, Səudiyyə Ərəbistanının Kralı

Cənab Prezident, Azərbaycanın milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə ən səmimi təbriklərimi çatdırmaqdan böyük məmnunluq duyuram. Bu bayram ərəfəsində mən Rumıniya ilə Azərbaycan Respublikası arasında bir çox səviyyələrdəki dialoqun və əməkdaşlığın ikitərəfli strateji tərəfdaşlıq vasitəsilə möhkəm təməllər üzərində inkişaf edəcəyinə və şəxslənəcəyinə qəti inamımı ifadə edirəm.

*Klaus Verner İOHANNİS,
Rumıniyanın Prezidenti*

❖ ❖ ❖

Zati-aliləri. Ölkənizin milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə, Azərbaycan hökumətinə və xalqına Avstraliya hökuməti və xalqından ən səmimi arzularımızı çatdırıram.

Əminəm ki, ölkələrimiz arasındakı dostluq əlaqələri gələcəkdə də uğurla inkişaf edəcək.

Dərin hörmətlə,

**Devid Con HÖRLİ,
Avstraliya İttifaqının General-Qubernatoru**

❖ ❖ ❖

Əs-səlamu əleykum və rəhmətullahi və bərəkətuhi.

Ölkənizin milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Zati-alinizə ən səmimi təbriklərimizi çatdırırıq. Sizə möhkəm cansağlığı və xoşbəxtlik, qardaş Azərbaycan Respublikasının hökumətinə və xalqına daha böyük inkişaf və firavanlıq arzu edirik.

Zati-alinizə hörmət və ehtiramla,

Məhməd bin Salman bin Əbdüləziz: AİSƏUD, Səudiyyə Ərəbistanı Kralığının vəliəhdi, Baş nazirin müavini

❖ ❖ ❖

Zati-aliləri. Əs-səlamu əleykum və rəhmətullahi və bərəkətuhi.

Ölkənizin milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə Zati-alinizə və Azərbaycan xalqına səmimi təbriklərimizi çatdırmaqdan şərəf duyuram. Sizə Uca Allahdan möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, Azərbaycan xalqına isə tərəqqi və rifah diləyirəm.

İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı (İƏT) Azərbaycan Respublikası ilə sıx əlaqələrini yüksək qiymətləndirir və birgə İslam fəaliyyətinin təşviqi məqsədi daşıyan bu qurumun dəstəklənməsində ölkənizin rolunu təqdir edir. İƏT üzv ölkələrin ümumi dəyərlərinin təbliği və bu ölkələr arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi işində səylərini bundan sonra da davam etdirəcəkdir.

Ümidvaram ki, Zati-aliniz üzv ölkələrin xalqları arasında həmrəyliyin möhkəmləndirilməsində və birgə İslam fəaliyyəti üçün yeni üfüqlərin açılmasında liderliyini və dəstəyini bundan sonra da əsirgəməyəcəkdir.

Cənab Prezident, xahiş edirəm, Sizə olan ən yüksək ehtiramımı qəbul ediniz.

*Hüseyn Brəhim TAHA,
İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi*

Ağ Evdən Bakıya növbəti dostluq və əməkdaşlıq mesajı

ABŞ Azərbaycanla mövcud münasibətlərini daha da genişləndirmək niyyətindədir

Azərbaycanın çəxtərəfli və balanslaşdırılmış xarici siyasət kursunda dünyanın ən qüdrətli ölkələrindən biri olan ABŞ-la münasibətlərin möhkəmləndirilməsi xüsusi prioritet təşkil edir. Rəsmi Bakı xarici siyasət kursunda ABŞ-la münasibətlərə hər zaman xüsusi yer verir. Eləcə də, rəsmi Vaşinqton Azərbaycanla əlaqələri daha da genişləndirmək üçün müəyyən addımlar atır.

İki ölkə arasında enerji, neqliyyat, infrastruktur, kommunikasiya və digər sahələrdə güclü təmaslar mövcuddur. Azərbaycanın Amerika ilə münasibətləri son illərdə strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə qədər yüksəlib.

Azərbaycanla münasibət böyük ehtiram

Münasibətlərin yüksəlmə xəttinə daha çox cəlb edir. Bu münasibətlər ikitərəfli və çəxtərəfli əməkdaşlığın müxtəlif sferalarını əhatə etməklə, hər iki dövlətin milli maraqlarına cavab verir. İki ölkənin diplomatik münasibətlərinin 30 ildən artıq davamlı olaraq inkişaf edir.

Son 19 ildə demokratları və ya respublikaçıları təmsil etməsindən asılı olmayaraq, dünyanın fəvqəldövlətinə rəhbərlik etmiş prezidentlər və onların administrasiyaları Azərbaycanla münasibətlərə yüksək ehtiramla yanaşıb. Rəsmi Vaşinqton Azərbaycanı Cənubi Qafqazın lider dövləti ki-

olmaq üçün mühüm imkana bəslənən ümid zamanıdır. Amerika Birləşmiş Ştatları bütün Qafqaz və Trans-Xəzər regionunun çiçəklənməsinə imkan verəcək Azərbaycan ilə Ermənistan arasında diplomatik təmasların intensivləşdirilməsinə və Azərbaycanın iqtisadi, neqliyyat və insanlarla əlaqələrinin qurulmasına kömək etməyə hazırdır".

Göründüyü kimi, dünyanın super dövləti olaraq ABŞ da İlham Əliyevin postmüharibə dövründə yürütdüyü siyasətə öz dəstəyini nümayiş etdirir. Qalib Komandan kimi bölgədə sülhün bərqərar olunmasını, yeni neqliyyat-tranzit qovşağının və həmçinin yeni əməkdaşlıq platformalarının yaradılmasının təşəbbüskarı olan İlham Əliyevin təklifləri Avropa İttifaqı, BMT ilə yanaşı, ABŞ tərəfindən də təqdir edilir.

Əlaqələri dərinləşdirən faktorlar

ABŞ-la münasibətlərin yüksək səviyyəyə qaldırılması işində əlbəttə ki, ölkəmizin demokratik dünyaya inteqrasiyası istiqamətində atdığı davamlı addımlar mühüm rol oynayır. Digər tərəfdən ölkəmizin Avropanın enerji təchizatı sahəsində əhəmiyyətli rolu da Azərbaycanla ABŞ arasındakı münasibətləri dərinləşdirən faktorlardandır.

ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin daha da yaxınlaşmasını

Prezident Administrasiyasında siyasi partiya rəhbərləri ilə görüşlər davam etdirilir

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri, Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə ölkəmizdə həyata keçirilən siyasi dialoq prosesi çərçivəsində növbəti görüş Ədalət Partiyasının sədri İlyas İsmayılova təşkil olunub.

Mayın 20-də Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin müdiri Ədalət Vəliyevin iştirakı ilə keçirilmiş görüşdə sözügedən partiyanın sədr müavini Elxan Şükürlü də iştirak edib.

Görüş zamanı Administrasiyanın rəsmisi Ədalət Vəliyev Prezident İlham Əliyevin ölkədə demokratik münasibətlərin bərqərar olunmasına dair nümayiş etdirdiyi siyasi iradənin nəticəsində qazanılmış nailiyyətlər, həmçinin aktual olan və mühüm əhəmiyyət kəsb edən digər məsələlər haqqında geniş məlumat verib.

İkinci Qarabağ müharibəsində qazanılmış qələbə nəticəsində regionda yaranmış yeni geosiyasi reallıqlar, aparılan islahatların əhəmiyyəti, ölkəmizin global təşəbbüsləri və Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında Azərbaycanın artan rolu, Böyük qayıdış ilə bağlı icra olunan layihələr, dünyada baş verən müxtəlif hadisələr fonunda ölkəmizdə siyasi sabitliyin qorunmasının strateji əhəmiyyəti və bir sıra digər məsələlərin müzakirəsi çərçivəsində xüsusilə olaraq vurğulan ki, dövlətin inkişafı üçün strateji əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdə ölkəmizdə fəaliyyət göstərən siyasi partiyalar fəal mövqe tutmalıdırlar.

Siyasi dialoq mühitinin inkişafı nəticəsində siyasi partiyaların fəaliyyəti üçün yaradılan münib şəraitdən bəhs edən şöbə müdiri bildirib ki, müxalifət partiyalarının Prezident İlham Əliyevin mövcud istiqamətdəki təşəbbüslərini dəstəkləməsi Azərbaycanın demokratik ənənələrin formalaşdırılması prosesini sürətləndirir. Azərbaycanda bütün demokratik məzmunlu təşəbbüslərə rəğmən sabitliyin pozulmasına xidmət edən təxribatlar təkəcə ölkənin inkişafı üçün deyil, ümumiyyətlə, regionun sabit inkişafına təhdid yaradır. Bu səbəbdən radikal müxalifətin təxribatlarının yalnız təəssüf hissi doğurduğu və cəmiyyət tərəfindən bu cür qərəzli yanaşmanın sərbəst tənqid edilməsinin heç də təsadüfi olmadığı vurğulanıb. Bu mənada siyasi dialoqda fəal iştirak edən və bu təşəbbüsləri dəstəkləyən partiyalar Azərbaycanın siyasi sabitliyinin təmin olunması prosesində bilavasitə iştirak etmiş olurlar.

Təşkil olunmuş görüşə və bu cür təşəbbüslərə görə təşəkkürünü bildiren partiya sədri İlyas İsmayılov qeyd edib ki, ölkədə həmrəylik mühitinin qorunması dövlətin və cəmiyyətin strateji prioriteti kimi qəbul olunmalıdır. Bu mənada ölkənin və cəmiyyətin inkişafı namına atılan bütün addımlarda dövlətin yanında olacağını vurğulayan İlyas İsmayılov deyib ki, rəhbərlik etdiyi siyasi partiya öz fəaliyyətində hər zaman yalnız dövlətin və millətin maraqlarından çıxış edəcək.

Administrasiya rəsmisi Ədalət Vəliyev görüşün sonunda konstruktiv əməkdaşlığın əhəmiyyətini bir daha vurğulayaraq İlyas İsmayılova və onun sədrlik etdiyi siyasi partiya ilə gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Göyçayda şəhid və qazi ailələri ziyarət edilib

Roqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev vətəndaşların qəbulu ilə əlaqədar Ucar rayonuna səfəri çərçivəsində Göyçay rayonunda şəhid və qazi ailələrini ziyarət edib, şəhid bulalarının açılışına qatılıb.

Roqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazir Rəşad Nəbiyev Şahin Şirinov Eldar Bağır oğlunun ailə üzvləri ilə görüşərək qayğıları ilə maraqlanıb.

Görüşdə şəhidin Vətən müharibəsində keçirdiyi döyüş yolundan söz açılib, xatirələr dinlənib.

Gürcüstanın din xadimləri Ağdamda erməni vəhşiliyinin şahidi olublar

Azərbaycanın Gürcüstandakı səfirliyinin təşkilatlığı ilə bu ölkənin din xadimlərindən ibarət nümayəndə heyəti işğaldan azad edilmiş Ağdam şəhərinə səfər edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, əvvəlcə Ağdamkənd kəndində olan qonaqlara ermənilərin vəhşilikləri barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, təkəcə bu kənd deyil, digər yaşayış məntəqələri də erməni barbarlığına məruz qalıb. Ermənilər yaşayış evlərini, məktəbləri, xəstəxanaları, mədəniyyət ocaqlarını və digər sosial obyektləri, eləcə də tarixi abidələri talayıb məhv ediblər. Nümayəndə heyətinə həmçinin işğal dövründə ermənilər tərəfindən minalanmış ərazilərə dair məlumat verilib.

Sonra Ağdam şəhərinə gələn qonaqlar ermənilərin törətdikləri vandalizmlə tanış olub, işğal dövründə dağıdılmış yaşayış binalarına, müliki obyektlərə, dini, mədəni və tarixi abidələrə, o cümlədən İmarət kompleksinə, Ağdam Cümə məscidinə, Çörək muzeyinə və dram teatrının qalıqlarına baxış keçirib. Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin əməkdaşları qonaqlara Ağdam tarixi, indiki vəziyyəti, burada törədilən erməni fəşizmi barədə də ətraflı məlumat verib. Bildirilib ki, Ermənistanın işğalına qədər Ağdam nökri Qarabağ bölgəsinin, eləcə də respublikanın ən böyük, inkişaf etmiş şəhərlərindən idi. Burada sənaye və kənd təsərrüfatı inkişaf etmişdi. Ermənilər 1993-cü il iyulun 23-də Ağdamı işğal etdikdən sonra Ağdam şəhərində və rayonun kəndlərində görünməmiş vandalizm həyata keçiriblər. Ağdamda qəbiristanlıq

lar, tarixi, mədəni abidələr də erməni vandalizminə məruz qalıb. Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad olunmuş ərazilərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin qoraxına gələn qonaqlara Ağdam şəhərinin Baş planı, burada həyata keçirilən bərpa-quruculuq işləri barədə də məlumat verilib. Diqqətə çatdırılıb ki, Qafqazın Xirosimasi kimi tanınan Ağdam Azərbaycan Prezidentinin və hökumətinin təşəbbüsü ilə regionun ən gözəl şəhərlərindən birinə çevriləcək, doğma yurdlarından 30 il ayrı qalmış insanların bu torpaqlara təhlükəsiz şərəitdə qayıdışı təmin ediləcək.

Qonaqlar Ağdam şəhərindən sonra Füzüliyə yola düşüblər.

Azərbaycan Ordusunun mövqeləri atəşə tutulub

Mayın 21-i saat 16:30 radələrində Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri dövlət sərhədinin Basarkəçər rayonunun Aşağı Sərcə yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərdən Azərbaycan Ordusunun Kəlbəcər rayonunun Yellicə yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərini müxtəlif çaplı silahlardan istifadə edərək atəşə tutub.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, ordumuzun bölmələri tərəfindən qeyd olunan istiqamətdə adekvat cavab tədbirləri görülüb.

Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan parlamentlərinin Xarici əlaqələr komitələrinin nümayəndələri Ulu Öndərin məzarını və Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər

Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan parlamentlərinin Xarici əlaqələr komitələrinin üzvləri birgə iclasını iştirakçıları mayın 21-də Fəxri xiyabanı və Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, iclas iştirakçıları əvvəlcə Fəxri

xiyabanda xalqımızın Ümum-milləti Lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsini ehtiramla yad edib, məzarı önünə əkilmiş qoyub, tər güllər düzüblər.

Sonra Şəhidlər xiyabanına gələn nümayəndə heyətinin üzvləri Azərbaycanın müstə-

qilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının məzarlarını ziyarət edərək üzərinə tər güllər qoyublar. Həmçinin "Əbədi məşəl" abidəsi ziyarət olunub.

Daha sonra Bakının ən hündür nöqtəsindən paytaxtımızın mənzərəsinə seyr edən

qonaqlara Şəhidlər xiyabanının tarixi və şöhrətə gətirilən abadiyyət-quruculuq işləri barədə məlumat verilib.

Sonda Şəhidlər xiyabanında qəhrəman türk əsgərlərinin xatirəsinə ucaldılmış "Türk şəhidliyi" abidəsi ziyarət edilib, şəhidlərin məzarları önünə tər qəronfillər düzülüb.

Türkiyə Böyük Millət Məclisinin Xarici əlaqələr komitəsinin sədri Akif Çığatay Kılıç xatirə dəftərini imzalayıb.

Ziyarət zamanı qonaqları Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov və digər rəsmi şəxslər müşayiət ediblər.

Parlamentin komitə iclaslarının Şuşada keçirilməsi ənənəyə çevrilib

Mayın 21-də Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində Milli Məclisin Gənclər və idman, Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitələrinin birgə dinləmələri keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyət əlaqələri şöbəsinin verilən məlumatına görə, tədbiri açan Milli Məclisin Sədr müavini, parlamentin Gənclər və idman komitəsinin sədri Adil Əliyev iclas iştirakçılarına azad Şuşada salamlamaqdan qürur duyduğunu bildirib. Vitse-spiker bu qürurverici günləri xalqımıza bəxş edən Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi rəşadətli Ordumuza, şəhidlərimizə, qazilərimizə və bu iclasın Şuşada keçirilməsinə yaratdığı şəraitə görə Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova minnətdarlığını bildirib. O, Milli Məclisin komitələrinin iclas və dinləmələrinin Şuşada keçirilməsinin ənənəyə çevrilməsinə əlamətdar hadisə kimi dəyərləndirib.

Adil Əliyev bildirib ki, gündəlikdə iki məsələ var. Birinci məsələ "Azərbaycan Respublikasında 2022-ci ilin "Şuşa ili" elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 5 yanvar tarixli sərəncamına uyğun olaraq, gənclərin və ölkəmizi yarışlarda təmsil edən idmançıların maarifləndirilməsi", ikinci məsələ isə "Qarabağ tarixində ailə dəyərləri və qadın hüquqları" mövzudur.

Gündəliyin birinci məsələsi haqqında danışıq vitse-spiker diqqətə çatdırıb ki, Prezident İlham Əliyevin 2022-ci ilin "Şuşa ili" elan edilməsi haqqında sərəncamında qeyd olunur ki, "Şuşa sevgisi hər bir azərbaycanlının mədəni və tarixi irsini qoruyub gətirdiyi irs gənc nəsillərə tam çatdırılmalıdır.

Parlamentin Sədr müavini Ümum-milləti Lider Heydər Əliyevin Şuşanın tarixində və taleyində oynadığı misilsiz roldan danışıq Şuşada Vaqifin məqbərəsinin yaradılmasının onun təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə həyata keçirildiyini və bu məsələnin mahiyyətinin gənclərə çatdırılmasının əhəmiyyətini qeyd edib.

Çıxışının sonunda Adil Əliyev vurğulayıb ki, gənclərin və idmançıların maarifləndirilməsi işində Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamında qeyd olunan təzislər rəhbər tutulmalıdır. Vitse-spiker bu işin həyata keçirilməsi üçün vacib olan əsas məqamları diqqətə çatdırıb.

Sonra gündəlikdəki "Qarabağ tarixində ailə dəyərləri və qadın hüquqları" mövzusunda dinləmələrlə bağlı çıxış edən Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova parlament komitələrinin iclaslarının Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində keçirilməsi üçün yaradılan şəraitə görə Milli Məclisin rəhbərliyinə, səxson spiker Sahibə Qafarova təşəkkürünü bildirib.

Komitə sədri diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycanın bu qədim diyarı yeraltı və yerüstü sərvəti, təbiəti, tarixi-dini abidələri ilə yanaşı, həm də mədəni dəyərləri, ailə ənənələri ilə zəngindir. Bu dəyərlər nəsildən-nəslə keçərək bu günə qədər gəlib çatmışdır. Hicran Hüseynova ölkəmizdə elmin, təhsilin, mədəniyyətin inkişafına mühüm töhfələr vermiş qarabəli qadınlar - Gövhər ağa, onun bacısı Ağabəyim ağa, Tezər Taşqıran, məşhur pediatr həkim Adilə Namazova və başqa qadınların xidmətlərindən danışıb. Bildirib ki, bu misallar göstərir ki, Qarabağ Azərbaycan torpağıdır. Ermənilər Qarabağın, Şuşanın qədim erməni torpağı olduğunu uydururlar. Amma bir nəfər təhsil almış, savadlı erməni qadının adını çəkə bilmirlər. Onlar ailə dəyərlərinə aid bir nümunə belə göstərib bilmirlər. Çünki yoxdur, ermənilər bura gəlməlidirlər. Tarixdən də məlumdur ki, bu hansı şəraitdə baş verib. Onlar Qarabağda, Zəngəzurda, Göyçədə, İrəvanda ancaq dağıtmaqda, Azərbaycana məxsus dəyərləri məhv etməklə, azərbaycanlıları qətlə yetirməklə, kütləvi deportasiyaya məruz qoymaqla məşğul olublar, tarixi saxtalaşdırıblar. Ona görə də bu gün biz ailə dəyərləri, qadın və uşaq hüquqlarından danışıqda iki məsələyə xüsusi diqqət yetirməliyik. Birincisi, malik olduğumuz tariximizi, ailə dəyərlərimizi, insan hüquqları, o cümlədən qadın və uşaq hüquqlarının müdafiəsi ilə bağlı tarixi faktları təbliğ etməli, bu

şahadə fəaliyyətimizi daha da gücləndirməliyik. İkincisi isə, bütün yerli və xüsusilə beynəlxalq səviyyəli tədbirlərdə ermənilərin törətdikləri humanitar, ekoloji, tarixi, iqtisadi terroru dünya ictimaiyyətinə çatdırmalıyıq.

İclasda dinləmələrin mövzuları ilə bağlı çıxış edən Gənclər və idman komitəsinin sədr müavini Şahin İsmayılov, Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədr müavini Jalə Əliyeva, deputatlar Pərvin Kərimzadə, Tamam Cəfərova, Etibar Əliyev, Rəşad Mahmudov, Ramin Məmmədov, Sevinc Hüseynova, Cavid Osmanov, Sədaqət Vəliyeva, Ramil Həsən, Sevil Mikayilova, Milli Məclis Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri Adil Vəliyev torpaqlarımızın azad olunmasında Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi uzaqgörən siyasətin əhəmiyyəti, 44 günlük Vətən müharibəsində əldə etdiyimiz tarixi qələbədə Azərbaycan gənclərinin və qadınlarının rolu, xalqımızın ailə dəyərləri, Şuşanın Azərbaycan tarixindəki yeri, bu şəhərin işğaldan azad olunmasında əsgərlərimizin göstərdikləri qəhrəmanlıqlardan danışıblar, Şuşada Milli Məclisin komitə iclaslarının keçirilməsinin əhəmiyyətini qeyd ediblər.

Komitələrin birgə iclasında deputatlardan Ülvi Quliyev, Jalə Əhmədova, Nigar Arpadaralı, Könül Nurullayeva, Cəbi Quliyev və Milli Məclis Aparatının, Milli Məclisin komitələrinin və komissiyaların işinin təşkili şöbəsinin müdiri Gülnarə İsmayılova və parlament digər məsul əməkdaşları iştirak ediblər.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 6 oktyabr (Bazar günü) tarixli VII nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

AZƏRBAYCAN

Yekşənbə, 29 zilhiccə sənə 1336.
6 təşrin-i-əvvəl sənə 1918.Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi,
iqtisadi türk qəzetəsidirMəhəlli-ıdara:
Bakı, Kolyubakinskaya küçədə
"Azərbaycan" idarəsi.

Telefon nömrə: 6-91.

Tək nüsxəsi 50 qəpik.

Türk və islamla müfid məqalələrə
sahifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iadə edilməz.

Dərc edilən məqalətin mükafatını
ıdara təyin edir.Abunə şəraiti:
Yanvarın birinədək Bakı üçün 35,
başqa şəhərlərə 42 rublədir.
Bir aylığı Bakıda 12,
başqa şəhərlərdə 19 rublədir.Elan fiatı: sətri 2 rubla. Kərratla gedən
elanlar üçün güzəşt edilir.Siyasi, ictimai, ədəbi və iqtisadi gündəlik
«AZƏRBAYCAN» qəzetəsinə
abunə dəftəri açıqdır.

Qəzetəməzdə iştirak etmək üçün müqtədir qələm sahiblərindən lazımi əşxas[ı] idarəməz dəvət etmişdir. Böyük şəhərlər və əhəmiyyətli mövqələrdə müxbirlərimiz mövcuddur. Tiflis ilə xüsusi telefon müxabərəmiz [xəbərləşməmiz] olmaqla bərabər, teleqraf acentaliyimiz hər bir mühüm xəbərləri intişara [yaymağa] çalışacaqdır. Kağız bahası [qıyməti] və başqa məvadd [maddələr] sabit olmamağı münasibəti ilə, şimdilik abunə bahası yanvar ayının birinədək qəbul edilir.

Bakıda:
3 aylığı 35 rublə;
1 aylığı 12 rublə.Başqa şəhərlərdə:
3 aylığı 42 rublə;
1 aylığı 19 rublə.

Müraciət üçün adres:

Bakı, Kolyubakinskaya küçədə (Parapet) "Azərbaycan" qəzetəsi idarəsi.

Баку, Колубакинская, контора газеты "Азербайджань".

MÜSƏLMAN TEATROSU

Bu gün yekşənbə (bazar) günü "Mikado" teatrosunda (Malakan bağının müqabilində) Hacıbəyov Bərdərləri teatro dastəsi tərəfindən mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır:

"Arşın mal alan"

Operetta, 4 pərdədə.

Əsəri-Üzeyir bəy Hacıbəyov.

İştirak edənlər: Mahru, Münəvər, Nina xanımlar. Ələkbər Hüseynzadə, Qəmərlinski, Anatollu və qeyrilər.

Soltan bəyin rolunu Ələkbər Hüseynzadə ifa edəcəkdir.

Böyük musiqi dəstəsi Müslüm bəyin təhti-ıdarəsində [ıdarəsi altında].

Tamaşa saat 5-də başlanacaqdır. Biletlər "Mikado" teatrosunda satılmaqdadır.

Biletlər türk zabitanına 75 faizlə satılacaq və əsgərə təxsis [edilmiş] mövqələr də məccənən [pulsuz] olacaqdır. İxtar [xəbərdarlıq]: Birinci cərgə sandalyaları əziz qonaqlarımız olan türk zabitanına və hökumət məmurlarına həsr etdiyimizə görə, həman cərgə biletləri satılmayacaqdır.

Şənbə günü həman teatrodə Üzeyir bəyin

"O olmasın bu olsun"

nam gülməli əsəri mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır.

Yekşənbə günü də yenə:

"Arşın mal alan"

ELAN

Bu il də keçən illər kimi Cümə məscidində səşənbə [çərşənbə axşamı] məhərrəmin əvvəlindən axşamlar saat 7-dən 8-dək təziyyəi-Seyyidiş-şühədə təşkil olunacaqdır. Və'zdə iştirak edən zəvət cənab Hacı Molla Əbdürrəhim Hadizadə, Axund Molla Ağə Ağəlizadə, Axund Mirməhəmmədkərim Mirçəfərzadə.

Ağa Qədirov

HÖKUMƏT QƏRRADADI

Avqust 1 – 1918-ci il

121 – Gürcü Hökuməti Poylu mövqifindən [stansiyasından] dəmiryol vaqonları verərsə, Ukrayna və Polşa əhlinə Azərbaycan Hökuməti ucuz qıymətlə icazə verir ki, vətənlərinə getsinlər.

123 – Qaçqın Təşkilatı nümayəndəsinin göstərdiyi siyahı üzrə qaçqınlara Azərbaycan dəmiryolu ilə məccənən getməyə izin verilsin.

Avqust 3 – 1918-ci il

124 – Azərbaycan Hökuməti verdiyi icbari qərradadlar Azərbaycanda yaşayan əcnəbilər üçün də qanun hesab edilsin.

Avqust 8 – 1918-ci il

125 – a) Ziraat [Kənd təsərrüfatı] naziri X. b. Sultanova tapşırıl-sın ki, təcili surətdə özü vacib bildiyi yerlərdə və cəbhədə ərkani-hərb [hərbi qərarqah] razılığı ilə çay və aspaxanalar açılınsın.

b) Ərzaq naziri A. Aşurova, Ziraət naziri X. b. Sultanova və Daxiliyyə naziri B. x. Cavanşirə tapşırılınsın: Birincisi Şamaxı uyezdi çöllərində taxıl yığmaq işlərini, ikincisi Şamaxı, Mədrəsə, Ağsu və qeyri köylərin ətraflarından meyvə yığmaq işlərini təşkil etsinlər və üçüncüsü isə əvvəlincilərin bu işlərində onlara mümkün qədər kömək yetirib və hər iki gündən bir onların işləri barəsində xəbər versin.

c) Şamaxı uyezdi-də divanxana düzəltmək üçün Daxiliyyə naziri binagüzarlığına [sərəncamına] iyirmi min manat verilsin.

10 avqust – 1918-ci il

127 – Vergidən azad olunmuş 7 və 8-ci cərgə mədən təşkilat-larına müvəqqəti əlavə vergi qoyulsun həman təşkilatların mədaxilinə görə.

12 avqust 1918-ci il

132 – Mülki, hərbi və bəhri [dənizçilik] qanunnamələrinə binaən 1917-ci ilin mart ayının 12-nə qədər işlənən edam cəzası yenə də müvəqqəti qərradad olmaq üzrə öz yerində qalsın.

14 avqust 1918-ci il

135 – İrəvan quberniyasının Azərbaycana daxil olan hissəsində divanxana düzəltmək Daxiliyyə nazirinə mühəvvel edilsin [tapşırılsın].

17 avqust 1918-ci il

136 – Hökumət tərəfindən bəzi mövqiflərə göndərilən dəmiryol məmurlarına verilən günlük mükafat 3 manatdan 5 manata qədər artınsın.

20 avqust 1918-ci il

137 – Hacıqabul-Atbulaq dəmiryol məmurlarının vəzifələri ağır olduğuna görə, mavacibləri bir yarım qədər artınsın; Ələt-Putə məmurlarınınkı birə iki dəfə artınsın.

23 avqust 1918-ci il

140 – Azərbaycan Cümhuriyyətinin təbəiiyyəti [vətəndaşlığı] xüsusunda bu atıda yazılan qayda təsdiq edilsin:

1 – Azərbaycan Cümhuriyyətinin təbələri bunlardır:
a) 1914-cü ilin iyul ayının 19-na qədər Cümhuriyyətdə mövcud olan divanxana və ya camaat dəftərxanalarında adları zəbt edilən əşxas;

b) Cümhuriyyətdə yainki qeyri məmləkətdə Azərbaycan təbəəsindən təvəllüd edənlər;

c) Beş ildən ziyadə Cümhuriyyətdə daimi surətdə yaşayan əcnəbi məmləkət təbəəsindən təvəllüd edənlər (onların Cümhuriyyət daxilində təvəllüd etmələri şərtlə).

Qeyd: Daimi surətdə olanlar, yəni müəyyən bir yerdə bir mülkü, mādəni və ya bir sənəti olanlar.

2 – Əcnəbi məmləkət təbəəsi Azərbaycan təbəəsinə əra get-diyi zaman Azərbaycan təbəəliyinə keçir.

3 – Azərbaycan Cümhuriyyəti təbəəsi həmin halda başqa məmləkət təbəəsi ola bilməz.

4 – Azərbaycan Cümhuriyyətində siyasi haqlar (mərkəzi və bələdiyyə müəssisələrinə seçki məsələsində iştirak etmək və qeyri) yalnız Cümhuriyyət təbəəsinə aiddir.

Qeyd: Azərbaycan Cümhuriyyəti Hökuməti müvəqqəti olaraq əcnəbi təbəələrindən hökumət xidmətinə dəvət edə bilər.

5 – Azərbaycan Cümhuriyyəti təbəəliyinə daxil olmaq və ondan xaric olmaq xüsusunda əlahiddə qanun ittixaz [qəbul] ediləcəkdir.

BAKİ, 29 ZİLHİCCƏ
[6 OKTYABR]

Bakı, Azərbaycan Hökuməti əlinə keçdikdə və keçmədən əvvəl bizim düşmənlərimiz türklüyü və islamlığı həməvəqt [həmişə] həqiq halətdə görmək arzusunda olan həriflər bütün əhalini cürbəcür fitnəngiz şayiət [fitnə salan şayələr] ilə qorxut-mağı özlərinə sənət tapmışdılar.

"Bakı bizim əlimizdən çıxıb da müsəlmanlar əlinə keçsə, o vaxt qeyri-müsəlman əhalisi bütün məhv olub gedərdi" sözləri ilə dinc əhalinin rəğbətini qazanmaq üçün şü həriflər bunları bizim əleyhimizə təşviq etməkdən bir an çəkinməyirdilər. Bu bəddə nə bolşevik və nə də kadet arasında bir fərq yox idi, biləks, bəlkə ciddi bir rəqabət müşahidə edilirdi. Bir tərəfdən Vermişevlər, digər tərəfdən Şaumyanlar zahir[da] "məslək" [qəida] xüsu-sunda biri-biriyə boğuşurdularsa da, lakin bizə qarşı etdikləri təcavüzətdə həməhəng idilər. Onların fitnəkarlığından nəşidir [ötürdü] ki, Bakının süqutu bir qədər təxirə düşdü və şəhərin müdafiəsində bitərəf əhalidən dəxi iştirak edən oldu.

Xülasə, Bakını aldıq. Lakin düşmənlərimizin fitnəçi sözləri həqiqətmi oldu? Bu gün Qafqaziyada və bütün Rusiyada asudə yaşamaq üçün bir yer aranırsə, bizim Bakı onların cümləsində ən ümdə mövqə işğal etməyirmi? Bakımızda olan əmin-amanlıq, asayiş-i-təm, bolluq Rusiyanın hansı bir ölkəsində vardır?

Həmçinin qeyri-müsəlman olan millətlər sabiqdəki "bolşevik" və "mənshevik" və "dəsnak" təziyindən xilas olub da, öz işlərinə şüru etməmişləmi [girişməmişləmi]? Və bizim əhali daxil-i-mizdə yaşayan qeyri-müsəlman vətəndaşlarla həmişəki kimi münasibəti-səmimənədə [səmimi münasibətlərdə] bulunmayırlarmı?

Bakının şimdiki halını görən zəvət [şəxslər] bunu necə inkar edə bilər?

Görünür ki, bizim paytaxtımızda mövcud əminiyət [əmin-amanlıq] Qafqaziyaya, Rusiyaya və xaricini öylə nəzərini cəlb etmiş ki, bu gün hər bir nüqətdən [məntəqələrdən] təhlükəni belə nəzərə almayıb da, şəhərimizə vaporlarla [buxar gəmilərilə] Ənzəlindən, Lənkərandan, Hacı-Tərxandan, Petrovskdən gələn gərək müsəl-man və gərək qeyri-müsəlman mühacirləri buna böyükce bir dəlil olammazlarmı?

Bizim vəzifəməz məmləkətimizdə olan asayiş-i daha da vüsətləndirib, onu hər bir ölkə və hər bir vətən övladına bilafərq-i-dinü-millət [din və millət fərqi olmadan] intişar etməkdir [yaymaqdır]. Biz tutduğumuz doğru yolla gedəcəyiz. İştə, bizim bədxahlarımız üçün burası böyük bir dərs-i-ibrətdir. Düşmən ilə düşmən, dost ilə dost – budur bizim şüarımız.

Bu yoldan bizi kimsə ayırmamaz. İştə, qoy bizim asayişimizi və bizim ədalətimizi görən düşmənin gözü çıxsın!

ƏSGƏRLİK

Dünyada ən böyük bir fəzilət, ən ali bir şərəfat var isə, o da əsgərlikdir. Zira əsgər; millətin şanlı bir firqəsi, vətənin canlı bir qalasıdır. Əsgər; vətən üçün yaşar, milləti üçün dağlar aşar, düş-məni yurduna soxmamaq üçün canlar atar. Hasil, əsgər dediyi-miz, vətəndən başqa bir şeyi düşünməz, onun uğrunda ölməkdən çəkinməz.

Əsgər olmayınca, vətən yaşayammas, irzü namusi-millət [mil-lətin irz və namusu] saxlanılmamaz...

Əsgərlik vəzifəsi öylə bir vəzifədir ki, onu ancaq vətənin ən namuslu, ən qeyrətli övladları icra edə bilər. Fəqət vətən onun anası, millət isə qardaşı olduğunu bilməyən, bu vəzifə ilə mükəlləf olammazlar. Daha doğrusu, bu izzü şərəfdən məhrum olarlar. Lakin heç ümid etməm ki, bir türk övladı bu izzü şərəfdən məhrum olmaq istəsin, heç təsəvvür etməm ki, bir türk yavrusu vətəni anası, milləti qardaşı olduğunu bilməsin. Heç xatırlayam-mam ki, bir türk balası vətən imdadına qoşmaq istəməsin, heç, heç bir türk göstərməməm ki, vətənin namuslu övladı olmaq arzusunda bulunmasın.

Fəqət iş burasıdır ki, bu gözəl arzular, bu müqəddəs vəzi-fələr həp, həp əsgərliklə hüslupəzir olacaqdır [hasilə gələcəkdir]. İştə, ey gənclər!

Əsgərliyin şərəfatı və məharətini anlamaq və cahana saldığı vələleyi-iqbali bilmək istərsəniz "İngiltərənin parası və Türkiyənin əsgəri mada olsa ələmi təsxir [zəbt] edərəm" deyən Bismarkın su sözlərini xatırlayınız və bununla bərabər, dindəş və millətdaşınız olan Osmanlı türklərinin altı yüz sənəlik əsgərliyini və onların türklük və islamlıq haqqında göstərdikləri fədakar-lıqları hər hangi bir tarixi-hərbi qarışdırırsən qarışdır, onda yazıldığını görəcəksiniz və o qardaşlarımız Rumeli və Anadolu şibhi-cəzirələrini [yarımadalarının] ötasına-bərisinə dağılmış bir halda yaşarkən, onların on iki dəfə "ahli-səlib" hücumuna qarşı çıxdığını və onlara müqavimət göstərdiyini oxuyacaqsınız və dörd sənə zərfində Misir ilə Kürdüstanı və Hicaz ilə Bərbəristanı fəth edərək zirihi-mayəyələrinə [himayələri altına] aldıklarını görəcəksiniz. Hələ o qardaşlarımızın şanlı bayrağı şimalən Vyana bürclərinə, cənubən Hind sahillərinə, şərqən Təbriz səhralarına və Cəbəllüttəriq civarlarına dikilib cahana gürüldüyünü biləcəksiniz! Və bu dörd bucuq sənədən bəri su hərbi-aləmşümul içərisində yenə o millətdaşlarımızın göstərdiyi qəhrəmanlıqları, qazandığı müzəffəriyyətləri də bu gün görürsünüz. Fəqət o qar-

daşlarınızın bu müzəffəriyyətlərini, bu qəhrəmanlıqlarını və əsgərlikdəki şücaət və məharətlərini yalnız görmək və yaxud oxu-maq kifayət etməz. Əgər siz onların qardaş və yillatdaş olduğunu bilir və anlayırsınız, kəndinizi onlara bənəzməlisiniz və o qəzənfər [qəhrəman] qardaşlarımız kimi vətən uğrunda can verməkdən, millət yolunda qan axıtmaqdan qorxmamalısınız. Bu gün vətəni, milləti, dini, irzü namusu mühafizə etmək istərsəniz ər oğlu ər, əsgər oğlu əsgər olmalısınız!

Əgər bu gün Azərbaycanımızı mühafizə və o müqəddəs yur-dumuzu müdafiə etmək arzu edərsəniz, qəzetəmizin keçmiş nömrəsində N. Y. cənablarının "Azərbaycan gənclərinə" etdiyi müraciəti təkrar-təkrar oxuyub onu icradan bir an əvvəl geri dur-mamalısınız [onu icra etmək üçün dərhal hərəkətə keçməlisiniz] və dərhal əsgərliyə, əsgərliyə, yavrum, qoşmalısınız!

Haydi, yavrum, Allah sizi vətən üçün yaratmış, vətən sizi əsgərlik üçün sinəsində böyütmüş.

Rza Zaki

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Berlin – 26-9 – Hərbi əxbər [xəbərlər]. Qərb cəbhəsi. Kronprins Ruprextin ordusu. Viyyer civarındaki Labas kanalından şimala Lis nahiyəsində vəqə olan hərbi. Boynun ordusu Bellikur civarında və Epeyin cənub-şərqində vəqə olan düşmənin dünən-ki hücumundan sonra cüzi hücumları dəf edilmişdir. Amyen çəşməsi ilə Somma miyanında [arasında] düşmən hücumunda davam edirdi. Əvvəlinci hücum bizim top atəşi və piyadamız tərəfindən dəf olundu. Günortaya kimi təkrar olunan hücumlar Kortreyk və Qrikur ucalıqlarına cəlb olunmuşdu. Düşmən burada müvəqqəti zəfər tapdısa da, bizim müqabil hücumumuzla dəf oldu. Yarım gün fransız tərəfindən Kruazi ilə Somma arasında başlanılan hücumlar dəf olundu. Axırını iki gündə 200-dən ziyadə əsir əldə edildi.

Alman Kronprinsinin ordusu. Alemandan şimaldakı hərbdə əsir aldıq. Veylerdən şimala düşmənin cüzi hücumlarını dəf etdik. Hersoq Albrextin ordusu; Maasdan şərqə düşmənin hücumu dəf olundu. Hərbdə iştirak edən 31-ci firqə əsgərləri tərəfindən 50 nəfər fransız və amerikanlar əsir alınmışdır.

Frankfurt və Kayzerlautern şəhərlərini bombardman edən düşmənin hava donanması cümləsindən 7 aeroplan vurulmuşdur.

İstanbul – 26-9 – Hərbi əxbər. Fələstin cəbhəsi. İngilislərin bizim yeni sənəqlərimizə etdiyi hücumları əhəmiyyətsizdir. Bizim sağ cinahımızda düşmənin süvarisi və zirehli avtomobili dəf edilmişdir. Bizim təyyarəçilər ayın 24 və 25-ci gecələrini düşmənin Lemnos və Fəros cəzirələrində [adalarında] vəqə olan anqaraları-na [təyyara olan yer] çoxlu bombalar tökmüşlər. Lemnos cəzirəsində düşmənin 3 anqarası məhv olmuşdur.

Ədəbi sahifələr:

ZƏFƏRİ-NİHAİYƏ DOĞRU

Mərd olan əsgərliyi təqdir edər iz'an

Əsgər olmaq fərzdir hər mōmīna ilə,

Əsgər olmaq bir şərəfdir türk üçün,

İslam üçün,

Əsgərliyətlə yaşar millət həyatı şan ilə.

Ən işiq bir ömr istərsək günəş altında

Durmali ə'daya qarşı qeyrəti-rəxşan

Daima türk oğlu hişz etmişdir öz

Dəldəki seyyi-şücaət, dildəki iman ilə.

Qorxmıyız düşməndən asla dönsə

Dünya atəşə,

Hər zamanda etmişiz qovğa qəvi

Ta əzəldəndir cahanda şanlıdır

Zişərəf bir millətiz tarixdə bürhan ilə.

Qaçmayız meydanı-qovğadan, amin

Ol, ey ədu!

Topraqın üstü cahannəm olsa da

Daima ə'ləyi-şan etməkliyə amadəyiz,

İştə milyonlarla hazır: can ilə, qurban

Atəşi-ə'dayı söndürməkliyə həp hazırız,

Atəşin bir qeyrat ilə, atəşin bir qan

İştə bax! Türkün hilali nur-baxşı-

Şərqə tənvir eylərsiz əlbət məhi-taban

Millətin uğrunda çıxsə belə qəbrim

Qəbrimə doğru qoşardım çöhrəyi-

xandan ilə.

Bakı, 5 təşrin-i-əvvəl [oktyabr] 1918
Əbdüssəlimzadə Məhəmməd Hadi

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

Ərzaq nazirinin əmrinə görə oktyabrın 5-dən dəmiryoluyla gələn yüklərə (buğda və un) Bakı Bələdiyyə İdarəsi Ərzaq şöbəsinin icazənaməsi olarsa, sahiblərinə qaytarılacaqdır.

Bələdiyyə İdarəsinin Ərzaq şöbəsi Ərzaq nazirinə məlum etmişdir ki, məkulat [ərzaq] azlığından naşi söbə ancaq bunları şəhər və mədən əhalisinə buraxacaqdır. Yavruqdakı kəndlərə isə bu şeyləri buraxmaq qeyri-mümkün olacaqdır.

Bakıda tramvay

Bakı tacirlərindən P. X. Xumaradze Şəhər idarəsi və Mərkəzi Ev Komitəsinə müraciət edib öz xərcilə tramvay düzəltməyi təklif etmişdir. Xumaradze şəhərin müavinətinə [yardımına] ehtiyacı olmayıb, ancaq köhnə vaqonlardan istifadə etməsinə xahiş edir. Bu cənab şəhərin dəmiryolunu Baylıovdan Naftalana və Şamaxıkadan Darüleytamədək uzadacaqdır.

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 6 oktyabr (Bazar günü) tarixli VII nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Xaçaturovun layihəsinə görə, bu tramvay benzin motoru ilə hərəkət edib hər bir motor vaqonunu iki sərnəsin vaqonuna aparacaqdır. Bundan əlavə şəhərin zibillini çöbə aparmaq üçün xüsusi vaqonlar olacaqdır.

Xumaradzenin hesabına görə, tramvay 2-3 ay müddətində qurtarmaq şərtinə əvvəlnci motor vaqonunu şərtnamə bağlandıqdan 25 gün sonra işə başlayacağı mümkündür. Bu cənab 5 il keçdikdən sonra tramvayı şəhərin ixtiyarına vermək istəyirmiş.

Mərkəzi Ev Komitəsinə

Sentyabrın 29-da vəqə olan Mərkəzi Ev Komitəsinin iclasında çocuqlara məxsus darüleytam [yetimxana] məsələsi müzakirə edildikdə, Doktor Gindes demişdir ki, dörd darüleytam fəaliyyətə başlayıb, çocuqların ədədi gündən-günə çoxalaraq 6 yüzə varmışdır. Darüleytamlarda qulluqçular hazırdır. Bir çox camaat xadimləri də bu yolda işləyəcəklərinə dair söz vermişlərdir. Yerli erməni cəmiyyəti 20 min manat ianə etməyi öhdəsinə götürmüşdür. Hələlik darüleytamlar az məbləğlə idarə edilir. Çocuqlar çox vaxt ac və paltarsız qalırlar. Leontyeviç demişdir ki, Səhiyyə və Müəyyə Nazaratının vəkil Rüstəmbəyov 20 min manat ianə edəcəkdir. Məsəlman cəmiyyətlərinin çox üzvləri də maddi müavinətə bulunacaqlar. Çocuqlara əlbisə hazırlamaq üçün "Erməni insanıyyətəparvər cəmiyyəti"ndəki arşın malına almağa icazə alınacaqdır. Sonra əlbisə hazırlamaq üçün tikiz evləri təşkil oluna-caqdır. Leontyeviç iclasda təklif edir ki:

- 1) Mərkəzi Ev Komitəsinin sərmayəsindən "Çocuqlara müavi-nət edən büro"ya 25 min manat versin.
- 2) Mərkəzi Ev Komitəsinin ixtiyarında olan 500 kışə un yenə həman büroya versin.
- 3) İnanə toplanmaq üçün Gindes, Lopatinski və Əli İsgəndər Cəfərovdan ibarət bir heyət seçilsin.

Bu təkliflər ümumi iclas tərəfindən qəbul olunmuşdur. * * *

– Hökumətin əmrilə hamı Bakı bankaları cümə və rus kışə bayram günləri bağlı olacaqdır. Yekşənbə [bazar] günləri isə bankalar açıq olacaqlar. * * *

– Lənkəranda Bakıya gələn və yolda "Ərdəhan" tərəfindən tutulmuş "Anı" paraxodu oktyabrın 4-də 400 minliklərlə bərabər Bakıya gəldi. Bu paraxod minikləri sahələ çıxarıqdan sonra hərbi paraxodların yanına qayıdacaq idi. * * *

– Azərbaycan Hökumətinin axırncı iclaslarında Bakı mədənlərinin sahiblərinə qaytarılması qərarını təhlil edilmişdir. * * *

– Qarabağdan alınmış məlumata görə, cüzi vuruşmadan sonra ermənilər əsləhəllərini [silahlarını] təslim etmişlər. * * *

– Bu yavaş zamanda İstanbuldan Bakıya türk ədədi məktəbləri üçün 17 nəfər türk müəllimi və bir çox kitablar dəxi gələcəkdir. * * *

– Azərbaycan Müfəttişi-Ümumi İdarəxanasından bəzi xəbər verilir ki, gecələr saat 12-yə kimi soyaqlarda dolmaq ixtiyarı Baş Komandanlıq tərəfindən icazə verilmişdir. * * *

OXUCULARA İXTAR [XƏBƏRDARLIQ]

"Azərbaycan" qəzetimizin Gəncədə nəşr edilmiş əski nömrələri idarəməzdə satılmamışdır. Nömrə fiatı bir rublədir. Həmçinin Hökumət qərarı ilə əmrilərinə havi edən "Azərbaycan Hökumətinin xəbəri" dəxi məhəlli-fürüşdədir [satışa çıxmışdır]. Fiatı 50 qəpikdir. Xahiş edənlər idarəməzə müraciət etməlidirlər.

TEATRO VƏ MUSIQİ "Arşın mal alan"

Hər ilki kimi bu ildə də teatro mövsümünə Hacıbəyov Qardaşlarının opera dəstəsi "Arşın mal alan" operetasi ilə iqdəm etdilər [başladılar]. Lakin bu dəfəki rəsmi-güşad [açılış mərasimi] başqada bir nümayiş, başqa bir ləzzətli-ruhani [mənzəvi ləzzət] ilə icra edildi. Teatroya cəm olan müsəlmanlar bu gün ürəklərinin dərin bucaqlarında gizlədikləri arzuları müəyina etməklə, fəvqəladə bir sürür [sevinc] və şadənalyıq izhar edirdilər. "Mikado" teatrosunun amfiteatr hissəsi xalılarla müzəyyən edilib [bəzənib], divarların qırmızı islam bayraqları asılmışdı. Saat 8 tamamda avtomobillər Türkiyə arkanı-hərbi [hərbi xadimləri] ilə ümərəyi-əsgəriyyəsi [komandirləri] teatroya təşrif-xəma oldular [təşrif gətirdilər].

Küllü izdiham ilə məmlu [dolu] olan teatro alqışlarla milli qəhrəmanları pişvaz etdilər [qarşıladılar]. Hamının üzündə bir sürür, qəlbində bir şaaf [məhəbbət] olduğu halda Müslüm bəyin təhti-ıdarəsində [ıdarəsi altında] olan musiqi dəstəsi, milli musiqişünasımız Üzeyir bəy Hacıbəyli tərəfindən bəstələnmiş milli marş tərənnümsəz olmağa başladı.

Tamaşaçıların ən artıq təhsin və alqışlarını cəlb edən bizim təcrübəli aktyorlarımızdan Ələkbər Hüseynzadə, Əbülhəsən və Xəlil Hüseynzadə cənablari səhneyi-tamaşada gözəl təsir bərgişləyirdi. Mənzil bir az nəmunəsiz olmasaydı, bu teatro tamamilə qüsurdan [qüsurlardan] ası olacaqdı.

Bu yaxınlarda Hacıbəyli [i] Baradərnlərinin müdiriyyəti yənə Mailov teatrosu müklünə köçməsi ilə türk ələmi-təmsilində nadirələr meydana gətirəcəyinə ümidvarız.

M. S.

POLİS MÜFƏTTİŞLİYİNDƏ

Keçən gün Azərbaycan Polis müfəttişi Bəhaəddin bəy həzrətləri Bakıda mövcud bütün sinematoqraf sahiblərinin hüzuruna dəvət edərək, onlara öz işlərinə sürü etməyi [başlamağı] təklif etmişdir. Bəy həzrətləri buyurmuş ki, şəhərin istirahəti-ümumiyyəsi və həyati-ictimaiyyəsi heç cəhətlə gərək xələdlər olmasın. Gərək teatrolar, gərək sinematoqraf və sair izdihami-ümümi bulunan məhəllələr açıqlıb öz işlərinə sürü etsinlər. Bunlar kamali-rizaməndliklə [tamamilə razılıq bildirərək], Bəy həzrətlərinin dəvatını qəbul edib işə sürü edəcəklərini vəd etdilər. Axsam əhalinin saat 12-yə kimi soyaqlarda gəzə bilmələri üçün xahiş etmişlər. Bəy əfəndimiz vəd etmiş ki, bu xüsusda Baş Komandanlıq dairəsinə rücu [müraciət] edib də bu günlərdə əhalinin saat 12-yə kimi soyaqlarda dolana biləcəklərinə izin istehsal edəcəkdir.

MAİLOV TEATROSU – MİLLİ TEATRO

Əşitdiyimiz mövsuq [mötəbər] xəbərlərdən anlaşılır ki, şəhərin mərkəzində bulunan Mailov teatrosu Hökumət tərəfindən həz [müsadirə] edilib də Maarif Vəzarəti vasitəsilə Bakıda Müsəlman Teatrouçuları Cəmiyyətinə veriləcəkdir. Bu xüsusda teatro mütxəssisləri tərəfindən lazımi layihələr ittixaz edilməkdədir [hazırlanmaqdadır].

ƏNZƏLİDƏN GƏLMİŞ PARAXOD

Üç gün əvvəl Bakıya Ənzəlindən bir minik paraxodu varid oldu [gəldi]. Miniklər tamaman Mart hadisəsindən sonra İrana qaçmış Bakı müsəlmanları idi.

Bunlar Bakının alınması xəbərini eşitcək, Bakıya gəlmək istərlərsə də, lakin ingilislər Ənzəlində münəniət [mənəçilik] göstərirlər. O zaman teleqrafıa Biçeraxovdan izin istərlər. Cavab gəlir ki, Biçeraxovun müavini Voskresenski gələcəkdir.

Paraxod Ənzəlindən çıxıb Bakı bargahına [İlimanına] yavaşlaşdığı zaman Voskresenski də hərbi paraxoda buraya gəlir. Miniklər tərəfindən vəkəlatən Bakı məşahirindən [məşhurlarından] Mirzə Əsədullayev və sairləri bununla münəniyyətə girişir də, məlum olur ki, bunlar paraxodun dübarə [yenidən] övdət edəcəyi üçün [qayıdacağı barədə] zəmanət istərlər.

Rəsmiyyət icab etdiyi şərait [şərtlər] qəbul edildiyindən, paraxod ağı bayraq altında Bakıya "Qafqaz Merkuri" körpüsünə yavaşlaşdı.

Bu halda sahilə – bulvara minlərcə müsəlmanlar və sairləri cəm olub, izdihamla paraxodu alqışlayaraq, pişvaz etdilər [qarşıladılar]. Bir neçə saatdan sonra miniklər şəhərə çıxdılar.

Söyləndiyinə görə, Ənzəlində bir çox bakılılar cəm olmuşlar ki, Bakıya gəlmək iznini gözləyirlər.

BƏŞ MİLYON FİATLI BİR EV ON MİN MANATA SATILMIŞ

Hər bir zamanda və hər məmləkətdə müşahidə edilən [kimi], bu dəfə qəhrəman Türk Ordusu Bakını zəbt etdikləri günlərdə iki gün Bakının həyati-ictimaiyyəsi bir qədər müxtəl olmuşdu [qarışmışdı]. Bəzi başpozuqlar, xırsızlar [oğrular] zamandan istidəgə edərək, əhalinin istirahətini pərişən edib, qərətə və oğurluğa girişmişlər.

Bu canilər öz cəzalarına çatacaqlar və yaqın ki, günahsız sədəmə [zəhmət] və əziyyət çəkənlər də tələflərini [əvəzini] alaçaqlar, məhəlli [yerli] hökumət əzalari [üzvləri], bəxüsus Azərbaycan Polis Müfəttişi-Ümumi Bəhaəddin bəy cənablari bu xüsusda biləarəm say və kuşışlarını [cəhdlərini] müzəyiqə etməyir [əsirgəmir].

Zeylədə [şaşığıda] dərc etdiyimiz vəqə'ə buna böyükçə dəlidir. Şəhərdə istirahəti-ümumiyyəsi gözləmək üçün soyaqlarda gəzən bir nəfər türk əsgəri Malakanski soyaqda qəznəkən, bir darvaza içərisində yaşlı bir erməni qadınının ağıladığını görür. Əsgər qadının ağılamasının səbəbini sul etdikdə, qadın öncə başqa səbəb göstərir. Əsgər qadının söylədiyi hərlərin [sözlərin] qeyri-həqiqət olduğunu anlar və bir başqa erməninin buraya dəvət edərək, qadının dərdini bilmək istəyər.

Qadın cındır və çirkin bir libasda imiş. Əvvəlcə özüni tərif edərək deyir: Man, Parəpət qarşısında dörd soyaqə çıxmış dörd mərtəbə evin sahibəsi B. Babayeva xanım. Türklərin şəhərə vürudu günlərində mənim evimdə kirayədə oturmmuş bir qaç gürcü məcburan qurşun təhdidlərlə notariüs əliyə mənim evimi on min manata almışlar. Evimin vəsat [ort] hesabıyla fiatı 5 milyon rublədir. Bundan başqa, daha iki qızımlı və bir milyon rubləlik avtomobillərini alımdan almışlar.

Əsgər bunu eşitcək, qadının durduğu evi nişanlar və əhvali tamamilə Polis Müfəttişi-Ümumi Bəhaəddin bəy əfəndiyə söylər. Dərhal əmr edilir ki, evi alanlar dərdəst edilsin [tutulsun]. Babayevin evində yaşayan Rəçinski uyezdə Givatsxuri kəndinin əhli Malafey Saqatəlidzə dərhal tövqi [həbs] edilərək Müfəttişiyə təqdim edilir.

Bir qaç dəfə istintaq nəticəsində Bəhaəddin bəy işin ciğənəliyini [ina yerdə olduğunu] Saqatəlidzədən bilir.

Türklərin nacib ordusu Bakıya varid olduqları əsnada, Saqatəlidzə, Xanım Babayevin oqasına gəlib deyir ki, bir an türklər gəlib səni və iki də qızlarını qətl edəcəklər, səlamətliyinizi istərsənizsə, yüz min rublə veriniz ki, sizi xilas edim. Xanım Babayev deyir ki: Mənim arım Şimali Qafqaziyədadır, özüm də Hacı-Rəxəndan iki gün əvvəl gəldiyim üçün yüz min rublə deyil, min rublə verməyə belə qadir deyiləm. Saqatəlidzə dərhal bunları bir odaya salıb həbs edir. İki gün sarasər digər bir çox həriflərə odaya gəlib tüfəng ilə Babayevanı hədaləyərək, yüz min rubləni verməzsə, o zaman evini satmağı tələb edirlər. İki gün əziyyətdən sonra Babayev razı olur. Dərhal Bakı notariüs Somovun əvəzi notariüs Arjanıxa hərbi olub da əqdnamə [müqavilə] yazmaya sürü edir [başlayır]. Nəhayət anlaşılır ki, Parəpət qarşısında 4 yüz mürəbbə [kvadrat] səjen zəmində tikilmiş dörd mərtəbə evi Babayeva on min rublaya Saqatəlidzeyə satmış və hərəhə istədiyi zaman rəsmi surətdə ticarət vəraqəsinə verməzsə, yüz min rublə Saqatəlidzeyə iadə etməlidir [qaytar-malidir].

Şu vəqə'ə sentyabrın 17-ci günü [vüquq] bulduğu halda, əqdnamənin tarixi avqustun 31-i qoyulur. Bir neçə gün sonra Saqatəlidzə tələb edir ki, Babayeva qızlarının dəxi nəradə olduğunu desin. Bunun dahasını sul etdikdə anlaşılır ki, Saqatəlidzə və rüfəqəsi [yoldaşları] qızlarla nikah edib də Gürcüstana gedəcəklərimiş.

Bə'dəhu [ondan sonra] hökm edilir ki, Xanım Babayeva notariüs Arjanıxa və sairləri Müfəttişiyə təqdim edilsinlər. Üç gün irəli Xanım Babayeva gəlib də fəvqəzəkir [yuxarıda deyilən] vəqəani gözü yaşlı Bəhaəddin bəyə naql edir. Bəhaəddin bəy bu xüsusda ən ciddi təftiş edilmişinə və bütün canilərin dərdəst ediləcəyini [tutulacağını] və cinayət tamamilə kəşf edildiyi [açıldığını] zaman canilərin şadid [şiddətli] cəzalara dıçar ediləcəklərini vəd eylər.

Minbə'd [daha sonra] Xanım Babayevanı Saqatəlidzenin rüfəqəsi tərəfindən bir daha təcavüzətdən məsun et mək [qorumaq] üçün və əlavə talan edilib odasından çıxarılan əşyanın siyahısını tutmaq üçün inzibati-əsgəriyyədən [hərbi polisindən] xüsusi nəfərat [əsgərlər] təyin edilməklə bərabər, xüsusi avtomobil ilə Xanım Babayevi öz odasına aparır.

İştə, müharibədən, iğtişşadən istifadə edib cürbəcür cinayətlərə, haqsızlıqlara mübaşir olan [yol verən], başqasının hüququna təcavüzətdə bulunan ədəbsizlər bir kərrə bunu bilsinlər ki, türk milləti-nacibəsinin təhti-təbəiyyətinə [vətəndaşlığına] alınan bir fərdin biləfərqi-məzhəb, din və məslək [məzhəb, din və əqidə fərqi olmadan], kim olursa olsun bütün hüquqi-insaniyyəsi hökumət əzalari [üzvləri] tərəfindən ciddiyyəən mühafizə ediləcəkdir. Hər bir zülmkar, hər bir istirahəti-ümumiyyəni xələdlər edən bədadfər [pis fikirli], hökumət tərəfindən ciddiyyəən təqib ediləcəkdir. Hüquqi-insaniyyənin ayaqlar altına atılmaq zamanı daha keçmişdir.

Məhəmməd Sadiq

QAFQAZIYA XƏBƏRLƏRİ

Bəhriyyə [dənizçilik] heyəti

Bu günlərdə Tiflisdə Bəhri Sənə'ət [Dəniz Sənayesi] heyətinin müttəhad [birgə] iclası vəqə olacaqdır. Bu iclasda Almaniya heyətinin və Gürcüstan Hökumətinin nümayəndələri iştirak edəcəklər. "Qruziya" qəzetəsinin dediyinə görə, bu iclasda Qara dənizdəki yük gəmilərinin Almaniya ordusu tərəfindən istifadə edilməsi məsələsi müzakirə ediləcəkdir.

Neft almaq

Gürcüstan Hökumətinin Xariciyyə Vəzarəti [Nazirliyi] Azərbaycan Hökumətinə xəbər vermişdir ki, neft almaqdan ötrü Gürcüstan Hökuməti öz nümayəndələrini Bakıya göndərəcəkdir. Bakıya gələn nümayəndələri A. Kandilik və Tolstonoqov olacaqlardır. Bunlara iki milyon rublə parə verilmişdir. Bu məbləğ Azərbaycan Hökumətinin köməyi ilə Bakıya göndəriləcəkdir.

Teleqraf xətti (kabel)

Çxenkeli Berlində Potidən İstanbula çəkiləcək teleqraf xətinin (kabel) tərtib və istemali [İstismarı] şərtnaməsini bağlamışdır. Bu şərtnamə Gürcüstan Hökuməti tərəfindən təsdiq olunmalıdır, bu xəttin tərtib və istemal haqqı əlli il müddətində "Şərq-Alman Kabel Cəmiyyəti"nə verilmişdir. Bu xətti ancaq 48 il müddətdən sonra almaq mümkündür.

Tuapəsədə

Novorossiysk şəhərindən "Qruziya" qəzetəsinə xəbər verirlər ki, Tuapəsə şəhəri general Alekseyeyvin Könüllü ordusu tərəfindən işğal olunmuşdur. Novorossiyskdə və Tuapəsədə hökumət kədetlərin əlinədir. Köhnə qanunlar iadə edilmişdir.

Kuban ilə danışıq

Tiflis qəzetəsi "Borba"nın verdiyi xəbərə görə, Gürcüstan Hökumətinin sədri Jordaniya Kuban mahalı Hökumətinin sədri Biç ilə xətti-müstəqim ilə [birbaşə xətdə] danışıb. Kuban Hökuməti sədri, Jordaniyaya demişdir ki: Kuban mahalında bolşeviklər əzilib, hökuməti-sabiqdəki kimi yənə Kuban mahalı Hökuməti gələcəkdə iki qonşu hökumətlərin dostanə bir əlaqədə yaşamaqlarına və Yekaterinodara gedən Gürcüstan heyətinin dəxi danışıacağı məsələlərin də gözəl nəticələnməsinə ümidvardı.

Biçin dediyinə görə, bolşevik Armavir və Maykop da sınımlar. Bu iki şəhər də möhkəm surətdə Kuban Hökuməti əlinə keçmişdir. Bolşeviklər hər bir yerdən qovulub ancaq Batalpaşın mahalında qalmışlar. Jordaniya öz tərəfindən Kuban Hökumətinə təbrik edib, gələcəkdə Müvəqqəti Hökumətin məramnaməsini həyata keçirməyi arzu edir.

İMPERIALİTLƏRİN ŞURA CÜMHURİYYƏTİNƏ OLAN SUI-QƏSDİ (FÖVQƏLADƏ HEYƏTİN ƏXBARI)

Lokhart pul verib Moskvada iğtişşaz hazırlayır

Nəçə vaxtdır əksinqiləblə mübarizə edən Ümumrusiya Fövqəladə Heyəti Rusiyadakı İngiltərə siyasi nümayəndəliyinin Moskvada mühüm mərkəzləri və Xalq Komissarları Şurasını tutmaq məqsədi ilə Şura Cümhuriyyəti ordu hissələri ilə əlaqəyə girişəcək xəbərini almışdır. Avqustun əvvəlindən [əvvəllərindən] Moskvaya, İngiltərə heyəti raisi Lokhartın yanına gələn Şmidxen, Lokhartı ordu hissəsinin komandanı ilə görüşdürməyə müvəffəq olmuşdur. İngiltərə Hökumətinin göndərdiyi bu hissə Komissarlar Şurasını həbs eyləməyə müvəzzəfdir [həbs etmək tapşırığı almışdır].

Lokhartın casusu – Reyli

Həmin iclasda yaxın zamanda ingilislərin Murmandakı yürüşləri ilə mərubət [əlaqəddər] Moskvada Şura Hökuməti əleyhinə üşyan qaldırmaq məsələsi müzakirə edilmişdir. Bundan sonra müxəbirinin [xəbərləşmənin] ingiltərəli leytenant Sidney Reyli vasitəsilə olacağı qətl olunmuşdur. Reyli özüne "Roys" və "Konstantin" ləqəbini qəbul etmişdir.

İmperialistlərin yavaş məqsədləri

Voloqda şəhərinin təslimi, Xalq Komissarları Şurasının həbs və Moskvada hərbi mütləqiyyətin bəş qaldırması, bundan əlavə Voloqdaya qoşun göndərib xainanə bir surətdə şəhəri təslim etmək dəxi istəyirmişlər.

İmperialistlərin Şura hökuməti

Moskvanın üşyanı 23 həftədən sonra, yəni sentyabrın vəsətində [ortasında] gözəllənmiş.

İngilislər həbs ediləcək Şuranın iclasında Lenin və Trotskinin isbatı-vücut [iştirak] etmələrini arzu edirmişlər. Ölüm cəzası təhdidi ilə hərbi mütləqiyyət elan edib İngiltərə hərbiyyə qüvvəsi gələndək iclası və ictimiaları [yiğıncaqları] qadağan etmək istəyirmişlər. İclasda əli və ruhani vasitəsilə kışlələrdə oxunacaq xütbələrdə üşyanə zikr və dua etmək məsələsi də müzakirə edilmişdir.

Rus əsgərlərinin qanı və xəyanəti bahası 1,200,000 manat imiş

Yənə həmin iclasda ingilislər fəvqəda [yuxarıda] zikr olunan komandana üşyanı təşkil etmək üçün 700,000 manat pul vermişlər. Avqustun 22-də vəqə olan görüşdə dəxi 200,000 manat verib, Lenin, Trotski məsələsi həll olunmuşmuş. Bunları tutmaq

dan məqsəd əhəmiyyətli kağızları ələ gətirmək imiş. İngiltərə zabiti Reylinin ümdə məqsədi Rusiyanın Almaniya ilə başladığı yeni davanı müdafiə edəcək sənədləri ələ gətirib, inqiləbdən sonra intişar etmək [yaymaq] imiş. Avqustun 28-də Rusiya ordusu komandanına yenidən 300,000 manat verib, Petroqrada getməsi və oradakı İngiltərə heyəti ilə də əlaqədə bulunması qətl olunmuş.

İmperialistlərin Şura Hökumətinə...

Qətl olunmuş avqustun 29-da Petroqradda danışıq olmuş və Nijni Novqorod və Tambov şəhərləri ilə rəbitədə olmaq məsələsi müzakirə edilmişdir.

İmperialist bombaçı və yandırıcılar

Məlum olduğuna görə, bunlar Rusiyada, xüsusən Petroqradda və Moskvada hökmfərma olan ərzaq qəhətliyindən istifadə edəcəklərimiş.

Ərzaq axıntısına münəniət etmək [ərzaq daşınmasına mane olmaq] üçün dəmiyolları, körpüləri dağıtmaq və ərzaq əmbarlarını yandırıb partlatmaq layihəsi tərtib verilmiş.

İngiltərə "ziri-zəmini" ["yeraltı"] fəaliyyəti

Sui-qəsdçilər saxta sənədlər vasitəsilə Rusiyanın hər bir tərəfinə yayılıb Şura nümayəndələrinə artıq pullar verirləmiş.

Lokhartın sənədləri

Üşyançıların Moskvadakı İngiltərə nümayəndələri tərəfindən himayə ediləcəyi üçün Lokhartın dəsti-xəttinə yazılmış şahadətnamələr Fövqəladə Heyətin əlinə keçmişdir. Bu cümlədən olaraq bu şahadətnamənin məzmununu dərc edirik:

"Rusiyada ümum İngiltərə hökumət idarələrində. Bu şahadətnamə sahibli latış atıcısı Kapitan Kriş Krankal Rusiyadakı İngiltərə ştabının məsul müvəzzəfdir [vəzifəli şəxsidir]. Ona azad icazə verib maddi müavinətə [yardımda] bulunmanızı rica edirəm. Robert Lokhart."

Bu şahadətnamədə İngiltərə dövlətinin rəsmi nişanı və İngiltərə heyətinin möhürü var. Bu üşyanda Fransa generallarının da əli var imiş.

İmperialistlərin Şurası

İnqilabın sabahı günü yeni bir hökumət təşkil etmək layihəsi üşyançılar tərəfindən müfəssəl bir surətdə tərtib verilmiş. Bu hökumət 3 nəfərin mütləqiyyətinə ibarət olub, qoşun hissələrindən qeyri müəssisələrdə xüsusi icraiyyə komitələri olacaq imiş.

İngiltərə heyətinin sədri Lokhart istintaq əsnasında yuxarıda sayılan cinayətləri inkar etmişsə də, lakin Ümumrusiya Fövqəladə Heyətinin əlinə bu üşyanın İngiltərə heyəti tərəfindən təşkil edildiyini sübut edən bir çox sənədlər vardır. Bu işdə Fransa general-konsulu Livern və bir çox Fransa və İngiltərə zabitlərinin dəxi əli var imiş.

Bu barədə istintaq davam edib, alınan məlumat intişar [nəşr] ediləcəkdir.

XARİCİ XƏBƏRLƏRİ

Xitada

Xita [Çin] dövləti Yaponiyanın Sibiriyaya hücumunu xodsəranə [özbaşınalıq] elan etmişdir.

23/8 tarixdən "Tayms" qəzetəsi Pekindən xəbər verir ki, xitalılar [çinlilər] özlərinin Yaponiyanın çıxışında iştirak edəcəklərinə əmin deyildir. Dava şərtnaməsinə görə, hərəhə sarhad ciddi bir vəziyyət kəsb edərsə, xitalılar yaponiyalılarla bərabər çıxışda iştirak edəcəklər. Xita dövləti iyulun 27-dəki notasında hüddud ciddi vəziyyət əldəğini göstərir.

Yaponiya dövləti avqustun 11-dəki notasında şərtnaməyə müvafiq fikirləşməkdən ötrü 10 gün vaxt tələb etmişdir. Yaponiya qətl olunmuş vaxtdan əvvəl Mançuriyanın canubuna qoşun göndərdiyinə görə, Xita dövləti Yaponiyanın bu çıxışını xodsəranə və müttəfiqlərinin hərəkətinə müğayir [zidd] elan etmişdir.

Amerikalıların iddiası

"Xalq" tərəfdarı olan Amerikanın rəsmi nümayəndələri Vilson ilə bərabər davanın xalqdan ötrü mənfəətli olduğunu sübut etdiyi vaxt, imdi cəbhədəki müzəffəriyyət nüfuzu altında özgə iddiaya başlayırlar. Cümhuriyyət Fırqasının nümayəndəsi Lodj parlamentdə qoşun barəsində məsələ müzakirə edildikdə, Belçik [Belçika], Lehistan [Polşa], Elzas-Lotaringiyanın, Avstriya slavyanların və Rusiyada işğal olunmuş yerlərin azad olmasına dair nitq irad edib deyir ki:

"Möhkəm sülhün ümdə şərtləri ancaq bunlar olacaqdır. Heç bir vaxtda Almaniya tərəfindən qəbul olunmuş sülh, müttəfiqlərimizlə birlikdə qəbul olunmamalıdır. Danışıq əsasıyla bağlanan sülhə biz razı olmamalyız. Öz müttəfiqlərimizlə bərabər sülhü Berlində tələm edəcəyik."

Amerika Senato heyətlərinin sədri Ceyms Hamilton Lyuis ki, onun nitqləri Vilsonun fikrini ilə mütabiq [uyğun] gəlir, Lodjun sözlərinə şərik olur. Lyuis güman edir ki, Fransa müstəmləkətinin [müstəmləkələrinin], Elzas-Lotaringiyanın və Belçikanı köçürülməsi əsasıyla Almaniya danışığa girişib guya xırda, ufaq millətlər barəsində müttəfiqlərin qətnaməsinə əməl edəcəkdir. Lyuis bu növ ilə bağlanan sülhü müttəfiqlərdən ötrü xətrəli hesab edir.

Yəhüdlər istiqlalıyyət almışlar

Vəşinqtondan xarici qəzetələrə xəbər verirlər: "Ali məhkəmənin qətnaməsinə binən [əsasən] Camahiri-Müttəhiddə [Amerika Birlişmiş Ştatlarında] yaşayan alman yəhüdləri alman əvəzinə yəhüdi sanılacaqlar. Bununla böylə Camahiri-Müttəhiddə dövləti yəhüdi millətini müstəqil elan etmişdir."

İXTAR [XƏBƏRDARLIQ]

Qəzetəmizə məqalə və həvadis [xəbər] yazan mühərrir və müxəbir əfəndilərdən rica olunur ki, yazacaqları yazıların arası açıq olmaq şərti ilə aydın-aşkar yazsınlar və bununla bərabər, kağızın bir üzünə yazıb, digər üzünə yazmasınlar.

Heyəti-təhririyyə

"Şmidxen" ("Azərbaycan" qəzetində "Şnedxen" kimi getmişdir) laqəbli latış atıcısı və kəşfiyyətçisi Yan Yanoviç Buykış (1895-1972) əsində Ümumrusiya Əksinqiləb və Sabotajla Mübarizə Fövqəladə Komissiyasının agentı idi. Sovet Hökumətinin rəhbərlərinə qarşı hazırlanan sui-qəsdin üstünün açılmasında həlledici rol oynamışdır.

"Reyli özüne 'Roys' və 'Konstantin' ləqəbini qəbul etmişdir": qəzetdə "özünə" yerinə "üzünə", "Konstantin" yerinə səhvən "Kopitantin" getmişdir.

Azərbaycanda təbii qaz hasilatı artıb

Mavi yanacağın yarısından çoxunu "Şahdəniz" yatağı verib

"Şahdəniz"dən hasilat davam edir və yataqdan çıxarılan mavi yanacaq istehlakçılara vaxtında çatdırılır. Cari ilin birinci rübü ərzində də Azərbaycan ("Azərkontrakt" ASC), Gürcüstan (GOGC), Türkiyə (BOTAS) bazarları, çoxsaylı obyektlər üçün BTC şirkəti və Avropadakı istehlakçılar ahəngdar şəkildə "Şahdəniz" qazı alıblar.

Bu barədə birinci rübə aid hesabatda bp şirkəti məlumat verib. Bildirilib ki, ilin ilk üç ayında yataqdan ümumilikdə - "Şahdəniz Alfa" və "Şahdəniz Bravo" platformalarının birlikdə təqribən 6 milyard standart kubmetr qaz və 1 milyon ton (9 milyon bareldən artıq) kondensat hasil edilib. "Şahdəniz"-in mövcud qurğularının hasilat gücü hazırda gündə təxminən 72 milyon (ildə 26 milyardan artıq) standart kubmetrdir.

"Şahdəniz-2" layihəsi çərçivəsində ilin ortalarında yatağın qərb-cənub cinahından hasilata başlanması planlaşdırılır. Bu məqsədlə aparılan tikinti işləri qrafikə uyğun irəliləyir. Məxsus olaraq "Şahdəniz"də

işləmək üçün inşa edilmiş "Xankəndi" sualtı tikinti gəmisi qərb-cənub cinahında əsas sualtı quraşdırma tədbirlərini təhlükəsiz şəkildə başa çatdırıb. Sualtı xətlərin bağlanması üçün görülən dalgıç işlərinin bu ilin ikinci rübündə yekunlaşması nəzərdə tutulur. İlk dəfə rəqs cənubdan - şərq-şimal cənubna keçən il işə salınmasından əldə edilmiş ən yaxşı təcrübə və bilgilər qərb-cənub cinahının istismara verilməsi üçün aparılan bütün tikinti işlərində geniş tətbiq olunur.

"İstiqlal" və "Maersk Explorer" qurğuları "Şahdəniz-2"dən hasilatın davamı və sonrakı tədrici artımı üçün artıq üm-

milikdə 21 quyu qazıb, bunlardan 19-nu tamamlayıblar. Yatağın şimal cinahında beş, qərb cinahında dörd, şərq-cənub cinahında dörd, qərb-cənub cinahında dörd, şərq-şimal cinahında iki quyuda işlər tam yekunlaşıb. Qərb-cənub cinahında bir quyu və şərq-şimal cinahında bir quyu tam dərindən qazılıb və konservasiya olunub.

Xatırladaq ki, "Şahdəniz"də iştirak payları belədir: bp (operator - 29,99 faiz), LUKOYL (19,99 faiz), TPAO (19 faiz), SOCAR (14,35 faiz), NIKO (10 faiz), "Cənub qaz dəhlizi" (6,67 faiz). "Şahdəniz" qazını daşıyan Cənubi Qafqaz

Boru Kəməri (CQBK) şirkətinin səhmdarları da bu şirkətlərdir. Onların iştirak payları da "Şahdəniz"də olduğu kimidir.

CQBK 2006-cı ilin sonlarında istismara verilib və həmin vaxtdan Azərbaycana, Gürcüstan, az sonra isə Türkiyəyə də qaz çatdırmağa başlayıb. Bu boru xətti Bakı-Tbilisi-Ərzurum (BTƏ) kəmərinin ölkəmizdən və Gürcüstan-dan keçən hissəsini təşkil edir. Gürcüstan-Türkiyə sərhədində birləşdirildiyi 280 kilometrlik borularla marşrut Ərzurumadək uzadılıb və kəmərin ümumilikdə BTƏ adlanır.

"Cənub qaz dəhlizi" çəkilməklə CQBK genişləndiril-

mişdir, yəni Hacıqabul rayonu ərazisindən başlayaraq ona paralel xətt tikilmiş, marşrut bo-yu bir sıra yerlərdə əlavə qurğular inşa edilmişdir. Genişləndirilmiş CQBK kommersiya qaz həcmələrini 2018-ci ilin iyun ayından Türkiyəyə, 2020-ci ilin dekabr ayından isə Avropaya çatdırır. Belə ki, CQBK qazı TANAP-a (Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməri) ötürür. TANAP-dan da qazı öz növbəsində TAP (Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri) qəbul edir.

CQBK-nın ixrac üçün gündəlik orta ötürücülük gücü 56,2 milyon kubmetrdir. Qeyd edək ki, cari ilin 4 ayı ərzində ölkəmizdə 15,7 milyard kubmetr təbii qaz hasil edilib. Bu məlumatı isə Energetika Nazirliyi verib. Həmin həcm 4,6 milyard kubmetri "Azəri-Çıraq-Günəşli" yataqlarından alınan səmt qazdır. 2,6 milyard kubmetr qaz SOCAR (Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti) üzrə hasil olunub. Mavi yanacağın 8,5 milyard kubmetri isə "Şahdəniz"-dən alınıb.

Ölkəmizdə ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 14,4 faiz, yəni 2 milyard kubmetrə yaxın artımla qaz hasil edilib.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Bütün yollar Ağdam gedir

Prezidentin şəxsi himayəsi və nəzarəti ilə Ağdam Qarabağın nəqliyyat-logistika mərkəzinə çevrilir

Böyük zəfərimizlə bitən Vətən müharibəsindən ötən müddət ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında aparılan böyük tikinti-quruculuq işləri sürətlə davam edir.

Prezident İlham Əliyevin sözlərdəki kimi, 2022-ci il tariximiz Böyük qayıdış ilinə düşəcək. Bütün istiqamətlərdə reallaşdırılan layihələrin icra prosesi isə dövlət başçısının daim diqqət mərkəzindədir.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası istiqamətində əsas prioritetlərdən biri də yolların bərpasıdır. Prezidentin də mü-təmadi olaraq maraqlandığı yol infrastrukturalarının inşası işğaldan azad olunan torpaqlarımıza gediş-gəlişi daha da intensivləşdirəcək.

Yeraltı keçidlərin, körpülərin, tunellərin tikintisi və kommunikasiya xətlərinin çəkilişi

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində icra olunan yol-nəqliyyat infrastrukturalarından biri də Ağdam-Füzuli avtomobil yoludur. 2021-ci il oktyabrın 17-də İlham Əliyevin Füzuli rayonuna səfəri zamanı təməlini qoyduğu bu yolun da inşası sürətlə davam edir.

Ağdam-Füzuli avtomobil yolu Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində icra olunan və işğaldan azad edilmiş rayon və kəndlərin sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayacaq layihələrdən biridir.

Uzunluğu 64,8 km, hərəkət hissəsinin eni 15 metr təşkil edəcək yol 4 hərəkət zolaqlı olmaqla tikilir. Yol çiyinlərinin hər bir istiqamətdə 3,75 metr, ayrıcı zolağın eni 2 metr olmaqla, yol yatağının eni 26,5 metr təşkil edir. I texniki dərəcəli yolda layihə üzrə 380 metr istinad divarının inşası da aparılır.

Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyindən qəzetimizə verilən məlumata görə, hazırda Ağdam-Füzuli avtomobil yolunda torpaq işlərinin icrası aparılır, yarasız qrunt sularının çıxarılması, genişləndirilmə işləri icra olunur, 26,5 metr enində yeni yol yatağının, yol yatağı hazır olan hissələrdə yol əsasının tikintisi, həmçinin kommunikasiya xətlərinin kəçürülməsi işləri davam etdirilir.

Yol boyunca layihəyə uyğun suların ötürülməsini təmin etmək məqsədilə müxtəlif ölçüli suötürücü borular, su keçidlər, həmçinin zəruri olan yerlərdə yeraltı keçidlər və yol üzərində yeni avtomobil körpülərinin tikintisi davam etdirilir. Artıq 24 suötürücü borunun, 4 yeraltı keçidin, 12 odad kommunikasiya xətləri üçün nəzərdə tutulan əhəmiyyətli keçidin tikintisi yekunlaşıb.

Hazırda layihədə nəzərdə tutulan yolun 0,2, 6,1, 37 və 63-cü kilometrlik hissəsində avtomobil körpülərinin inşası davam edir, körpülərdə svay və betonlanma işləri icra olunur.

Bərdə-Ağdam avtomobil yolunun davamı olan Ağdam-Füzuli yoluna Ağdam, Ağcabədi, Füzuli rayonları ərazisində keçir. Yolun inşası Bərdədən Ağdam və Füzuliyədək, həmçinin əks istiqamətdə rahat gediş-gəlişi təmin edəcək, yol boyu sosial-iqtisadi inkişafa müsbət təsir göstərəcək.

Bu il 8 yol infrastrukturuna istifadəyə veriləcək

İqtisadi qüdrəti ilə, yəni heç kimdən maddi yardım almadan Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru yenidən quran Azərbaycan dövləti möhtəşəm layihələr gerçəkləşdirir. İşğaldan azad edilən ərazilərimizdə heç vaxt yolları olmayan yerlərdə asfalt çəkilir. Təkcə ötən il 700 kilometrə yaxın yol inşa edilib.

Hazırda Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən inşa edilməkdə olan 15 avtomobil yolunda sürətli işlər gedir. 2022-ci ildə, yəni ilin sonuna qədər 8 yol infrastrukturuna tam hazır vəziyyətdə olacaq. Bunlar Füzuli-Hadrut, Hadrut-Tuğ-Azız mağarası, Bərdə-Ağdam, Qubadlı-Eyvazlı, Qubadlı-Mahmudlu-Yazdüzü-Ermonistan səhədi, Kəlbəcər və Laçın rayonları ərazisində yol infrastrukturunun tikintisi, Laçın şəhərinə daxil olmadan yeni avtomobil

Rəşad BAXSƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Müasir texnologiyaların tətbiqi yüksək məhsuldarlığın təməlidir

Son vaxtlar dünyada ciddi ərzaq problemi yaranıb. Bu üz-dən ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi hər bir ölkə üçün əsas məsələyə çevrilib. Bütün dövlətlər çalışır ki, əhalisini əsas ərzaq məhsulları ilə imkan daxilində özü təmin etsin. Çıxış yolu kənd təsərrüfatında müasir texnologiyalardan istifadə etməklə daha çox məhsul istehsalına nail olmaqdır.

Hazırda dünyada aqrar sektorda diqqət uyğunlaşdırılmasında əsas sahələrdən istifadə olunması ilə daha çox məhsul istehsal etməkdir. Bunun üçün inkişaf etmiş ölkələrin aqrar sektorunda elmin və texnologiyaların son nailiyyətlərindən geniş şəkildə istifadə olunur.

Ölkəmizin kənd təsərrüfatında əsas problem su ilə təminatdır. Azərbaycan Cənubi Qafqazda su ehtiyatlarına görə kritik durumdadır. Məlumdur ki, dünyada bu əvəzsiz nemətin azalması prosesi gedir. Digər tərəfdən, dünyada, eləcə də ölkəmizdə əhalinin artması suya olan tələbatın çoxalmasına səbəb olur. Bizdə istehsal olunan kənd təsərrüfatı məhsullarının 80-85 faizi isə suvarılan əkin sahələrindən əldə edilir.

Azərbaycanın mövcud 135 su anbarında 21,5 milyard su ehtiyatı var. Bu isə əkin sahələrimiz üçün yetərinə deyil. Onu da qeyd edək ki, işğaldan azad olunan ərazilərdəki su ehtiyatlarından istifadə edilməsi bizə əlavə imkanlar yaradır. Belə ki, işğaldan azad edilmiş yerlərdə 9 su anbarı və 17 çay var. Bu çayların su ehtiyatı böyükdür. Bununla belə, biz sudan qənaətlə istifadə etməyə məcburuq. Ona görə ki, bu əlavə su mənbələri də ölkəmizin tələbatını tam ödəməyə imkan vermir. Rəsmi torpaq balansına əsasən, çoxillik ökmələrlə birlikdə ümumi əkin sahəmi 2 milyon

hektardan çoxdur. Bunun 1,5 milyon hektarı suvarılan ərazilərdir, qalan 500 min hektar isə suvarılmır. Yəni bu qədər torpaq suvarılmadığı üçün oradan yüksək məhsul götürmək imkanında deyilik. Beləliklə, suvarılan torpaqların 77,5 faizindən əkin, 8,6 faizindən çoxillik ökmələr və 13,9 faizindən isə örüş, heyotyanı sahələr kimi istifadə olunur.

Azərbaycan suvarma sahəsində dünyadakı qabaqcıl texnologiyalardan faydalanmaq məqsədilə xarici ölkələrlə əməkdaşlığa üstünlük verir. Məsələn, İsraildə kənd təsərrüfatında suya qənaət edən yüksək texnologiyalar mövcuddur. Bu ölkənin də su ehtiyatları və əkin sahələri bizdə olduğu kimi, məhduddur. Bununla belə, İsrail qabaqcıl texnologiyaların tətbiqi sayəsində yüksək məhsul əldə etməyə nail olub.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi İsrailin Kənd Təsərrüfatı və Kənd Yerlərinin İnkişafı Nazirliyi ilə bu sahədə sıx əməkdaşlıq edir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr və informasiya təminatı şöbəsindən verilən məlumatda bildirilir ki, ölkəmizdə aqrar sahədə kənd təsərrüfatı üzrə sıx əməkdaşlıq qurub. Bakıda keçirilən 15-ci yubiley Azərbaycan Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatı Sərgisində Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və İsrailin Arava Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatı Tədris Mərkəzi (AİCAT) tərəfindən aqrar sahədə fəaliyyət göstərən gənc mütəxəssislər üçün elan edilən yeni təcrübə proqramının iştirakçıları ilə keçirilən görüş də buna misaldır. AİCAT tərəfindən elan olunan təcrübə proqramının müddəti 11 aydır. Proqram çərçivəsində gənc mütəxəssislər 10 ay ərzində İsrailin fermer təsərrüfatlarında təcrübə keçmək imkanı qazanacaqlar. Bundan baş-

qa, proqram iştirakçıları bir ay müddətində həm aqrar, həm də iqtisadi sahədə akademik təlimlərdə iştirak edəcəklər. Təcrübə proqramı 2022-ci ilin avqust ayından 2023-cü ilin iyul ayınadək çəkəcəkdir.

15-ci yubiley Azərbaycan Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatı və 27-ci Azərbaycan Beynəlxalq Qida Sənayesi Sərgisi çərçivəsində Aqrar İnnovasiya Mərkəzi, "Sapmaz" Havacılıq və İleri Texnologiyalar Şirkəti, "Azersun Holding" MMC arasında birgə əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb. Memorandum əsasən, Türkiyə Respublikasının Nəqliyyat və İnfrastruktur Nazirliyinin Mülki Aviasiya Baş İdarəsi tərəfindən verilən icazə çərçivəsində Azərbaycan olunan mütəxəssislərə pilotsuz uçuş aparatlarının idarə edilməsi ilə bağlı təlimlərin keçirilməsi nəzərdə tutulur. Eyni zamanda əldə edilən razılaşmaya əsasən, kənd təsərrüfatı nəzarət vasitələrinin istehsal lisenziyasına malik olan Türkiyə şirkəti sifariş əsasında ölkəmizi pilotsuz uçuş aparatları ilə təchiz edəcək.

Əldə edilən razılaşmaya görə, türküyəli mütəxəssislər tərəfindən multispektral dronlar vasitəsilə sahədə avtopilot rejimində çəkilişlərin aparılması, torpağın münbitliyinin ölçülməsi, zərərvericilərin aşkar edilməsi, bitki örtüyü indeksinin müəyyənləşdirilməsi, həmçinin çiləyici dronlarla herbisid və pestisidlərin səpmi, eləcə də digər istiqamətlər üzrə nəzəri və praktik təlimlər keçiriləcək.

Qeyd edək ki, "Caspian Agro" sərğisinin ölkəmiz üçün xüsusi önəmi var. Çünki dünyada kənd təsərrüfatında istifadə olunan qabaqcıl texnologiyalardan bəhrələnmək istəyirik. Məlumdur ki, aqrar sahədə yeni texnologiyaların istifadəçiləri sahibkarlar və fermerlər-

dir. Onların bilavasitə bu texnologiyalarla əyani tanış olması vacibdir. Bu üz-dən "Caspian Agro 2022" və 27-ci Azərbaycan Beynəlxalq Qida Sənayesi Sərgisinin ölkəmizdə keçirilməsi əhəmiyyətlidir. Builki sərği iştirakçıları suya və nümayiş olunan texnika və texnologiyaların həcminə görə də fərqlənir. Belə ki, burada 101-i yerli, 348-i xarici olmaqla, ümumilikdə 24 ölkədən 449 şirkət iştirak edir. Sərginin əsas bölmələri smart avro, gülçülük, kənd təsərrüfatı texnikası, obyektləri, landsaftı, kənd təsərrüfatında innovasiya texnologiyaları, heyvandarlıq və quşçuluq, istixana, yemlər, baytarlıq, bitkiçilik, meyvə və tərəvəzlərin yetişdirilməsi, tullantıların emalı, pambıq, tekstil, logistika, elektron kənd təsərrüfatı və laboratoriya avadanlıqlarından ibarətdir.

Ölkəmizdə aqrar sektorda istifadə ediləcək müasir texnologiyalar məhsuldarlığın artırılmasına imkan yaradacaq, həmçinin sudan səmərəli istifadə etmək mümkün olacaq. Məsələn, Azərbaycanda taxıl istehsalında məhsuldarlıq 30-32 sentner olduğu halda, dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində bu rəqəm 80-90 sentnerə çatıb. Bu uğura həmin ölkələr kənd təsərrüfatında mütərəqqi texnologiyalardan istifadə etməklə nail olub. Ölkəmizdə son vaxtlar aqrar sektorda müasir texnologiyalardan istifadəyə üstünlük verilir.

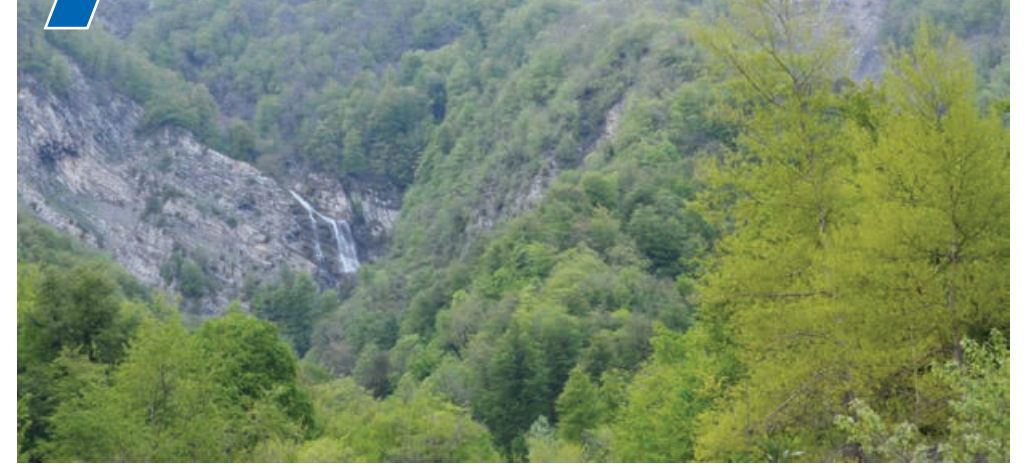
Yaxın bir neçə ildə ölkəmizin ərzaq məhsullarının yetişdirilməsində dünyanın inkişaf etmiş ölkələrində əldə olunan səviyyəyə gətirilməsi üçün aqrar sektorun bütün sahələrində mütərəqqi texnologiyaların tətbiqi buna imkan verəcək.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

23 MAY EKOLOGİYA VƏ TƏBİİ SƏRVƏTLƏR NAZİRLİYİ İŞÇİLƏRİNİN PEŞƏ BAYRAMI GÜNÜDÜR

Təbiətlə yaşayanlar

Şahdağ Milli Parkının İsmayılı zirvəsindəyik...
Səssiz addımlarla irəliləyirik...
Axı meşənin "daimi sakinləri" pıçıldını, alınan hər nəfəsi belə duyurlar...

Bura sabrın sındığı məkanlardır. Bir heyvanı görmək üçün bəzən ağacların arasında gizlənmək saatlarla səssiz-səmirsiz gözləmək lazım gəlir. Elə biz də meşə qanunlarına tabe olub sıx ağacların arasında yerimizi alırıq...

Deyərsən, İsmayılının məftunedici meşəsində bəxtimiz gətirmişdi. Dağıqlar sonra uzaqdan budaqlarda sərin mehin avazı ilə əsən yarpaqların səsi, yerə dəyən möhkəm ayaq zərbələrinin sədaləri eşidilir. İlk dəfə üz-üzə gələcəyimiz heyvanın siluetini günəşin şəfəqləri daha aydın büruzə verirdi.

Gələn zübrlər idi, ata, ana və bir бала...

Qafqaz silsiləsinin dörd bir qurşağında...

Şahdağ Milli Parkının İsmayılı filialı həqiqətən də gözoxşayan, əsrarəngiz mənzərəyə sahib məkandır. Bu dəfə onların xüsusi günündə, bu peşonin yorulmaz və qoçaq nümayəndələrinin iş fəaliyyəti ilə tanış olmaq, Milli Parkın yaz donlu təbiətində gəzişmək, dağ-daşı üstə bitən gül-çiçəyi qoxlamaq, nadir ağaclarını görmək, heyvanlarını seyr etmək, dağlarından, dərələrindən süzülən çayların, şalələsinin ecazkar mənzərəsini seyr etmək üçün buradayıq.

Milli Parkın bu bölməsi 2006-cı ildə Şirvan zonasında yerləşən qoruqların əsasında yaradılıb. Qoruğun Milli Parkla əvəzlənməsinin əsas üstün cəhəti geniş areal əhatə edə bilməsi və insanların bu məcradək valedicilikdən faydalana bilməsidir. Milli Park 130 min hektardan çox ərazini və Azərbaycanın 6 şimal rayonunu - Quba, Qusar, Şamaxı, İsmayılı, Qəbələ, Oğuz əhatə edir. İsmayılı bölməsinə isə ümumi ərazinin 44 min 500 hektarı daxildir.

İsmayılıni başlarla təbiət arasında əsl körpü adlandırmaq yerinə düşər. Şahdağ Milli Parkının İsmayılı bölməsi ilə tanışlığımız Buynuz kəndindən başlayır. Elə kəndin girişində bizi qarşılayan bölmənin direktor müavini Cəlil Rzazadənin bələdçiliyi ilə qoruğu gəzməyə başlayırıq...

Buynuz kəndi üzrə olan Milli Parkın marşrut xətti bölgəyə xas ağacların, nəslilə kəsiləndə olan heyvanların yaşayış məskənidir. Öyrənirik ki, Dağıstan turu, Avropa çiyürü, köpçör, maral, qonur ayı, dağ qartalı kimi "Qırmızı kitab"a düşmüş heyvanları burada görmək mümkündür. Meşələr Şorq fıstığı, Qafqaz vələsi, palıd, göyrüş, ağcaqayın kimi ağac növləri ilə əhatələnib.

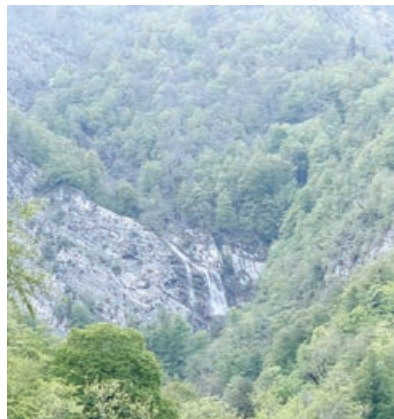
Cəlil Rzazadə deyir ki, Milli Parkın ərazisi təbii formada olan sərhədlərlə müəyyənləşdirilir. Yəni müvafiq çaylarla, dərələrlə ümumi areal ayırılır. Parkın içində olanda da axan çayın sınırsızlığı eşidirik. Bu marşrut xəttinin payına bol sulu çaylardan olan, başlanğıcını Böyük Qafqazın cənub yamaclarından götürən Göyçay çayı düşüb. Burada ağacların özəmətinə isə çayın mənzərəsini deyil, yalnız coşub-çağlayan ritmini duymaq olur.

İsmayılının məftunedici meşələrindəki nadir bitkilərin, nəslilə kəsiləndə olan heyvanların yaşam səbəbkarlarının həyatı fədakarlıq və macəralarla zəngindir

Milli Parkın ərazilərinin geniş hissəsi kəndlərlə həmsərhəddir. Buna görə də sakinlərin üzərinə daha çox məsuliyyət və öhdəlik düşür. Belə ki, daim təhlükəsizlik qaydalarına riayət etməli, təbiətə aid hər bir zərərni qorumaq üçün fədakarlıq göstərməlidirlər. Axı onların pəncərələri tozlu-dumanlı, səsi-küyü səmərə yox, unikal flora və faunanın astanasına açılır.

İnsanlardan "qorunan" meşələrin taleyi

Şahdağ Milli Parkının İsmayılı bölməsində 6 sahə müfəttişi, 33 mühafizə yegəri (nəzarətçi) olmaqla, 39 əməkdaşın fədakarlığı ilə ərazidə daim ayıq-sayıqlıq gözlənilir. Mütəmadi olaraq ərazilərdə gözetçilik edən şəxslər təbiətin keşikçiləridir. Bu məsələnin digər bir çətin məqamı isə müəyyən iş vaxtının olmamasıdır.

Müşahidələr, reydlər müvafiq fəaliyyət saatında həyata keçirilsə də, hər an istənilən hadisənin başvermə ehtimalı onları yuxuya dalanda belə gözde-qulaqda olmağa vadar edir. Ancaq bu səhərdə ruhları təbiət sevgisi ilə yığılan insanlar çalışdıqlarından onlar vəzifələrini özərinə borc bilərək ömürlərini təbiətə həsr edirlər.

Cəlil Rzazadə vurğulayır ki, reintroduksiya əlavə nəslilə kəsiləndə olan heyvanları, bitkiləri yalnız qorumaqla həyata saxlamaq olar. Dağıstan turu bu istiqamətdə təhlükə altında olan heyvanlardır. Son 2-3 il qədr müəyyən sayda bu növün ovlanmasına icazə verilsə də, hazırda ölkə ərazisində onlardan yalnız 7 minə qədər qalıb. Dağıstan turunun "Qırmızı kitab"a daxil edilməsi yönündə isə müzakirələr gedir.

Milli Parkda mühafizənin müxtəlif üsullarından istifadə edilərkən heyvanlar qorunur. Bunlardan biri də foto-tələ ilə mühafizədir. Adından da göründüyü kimi, xüsusi kameralarla həyata keçirilən mühafizə günün 24 saati üçün xarakterikdir. Kameralar müxtəlif keçidlərdə, heyvanların sıx gəldiyi şorlarda quraşdırılır. Həm şəkil, həm də video lentə alan vasitələrlə müdaxilələr, heyvanlarla bağlı uyğunsuz faktorlar, dəyişikliklər qeydə alınır. İstənilən vaxt yaddaşdakı görüntülər mühafizə işçiləri tərəfindən çıxarılaraq qeydə alınan kadrlara baxış keçirilir. Foto-tələlər uşğurlu üsullardan olsa da, onlardan geniş istifadə edilmir. Buna səbəb maliyyə xərcinin yüksək və oğurlanma riskinin böyük olmasıdır.

Ovlanma mövsümlərində, xüsusilə də yaz və yay fəsilələrində yüksək dağlıq ərazilərdə çadrlar qurulur. Mühafizə yegələri sahələrdə heç bir kənar təsirlərin olmaması üçün çalışılır. Ancaq bu üsul havanın mülayim keçməsi üçün vaxtlar üçün məqsədəuyğundur. O da məlumdur ki, qış aylarında qanunsuz ov edənlər hündür qar örtüklərini metrərlə qalaqladıqı, kəskin cəvğunun müşahidə edildiyi vaxtlarda ov, ağac

kəsməyi həyata keçirə bilmədiklərinə demək olar ki, belə hallara rast gəlinir.

Sahə müfəttişlərindən Xəzər Şərifov iş fəaliyyətindən bəhs edərkən deyir ki, hər bir müfəttişin nəzarətindəki ərazilərə müxtəlif adlar verilib: "Hazırda durduğumuz yer "Böyük sığmaq" adlanır. Burada baş verən istər təbii fəlakət, istərsə də qanun pozuntusu hallarına biz cavabdehlik daşıyıq. Bir-birimizlə rabitə vasitəsilə əlaqə yaradır, mövcud vəziyyətlə bağlı xəbərdarlıqlar edirik. Yanğın qarşı xüsusi təchizatımız var. Bir çox hallarda ilkin müdaxiləni etməyi də bacarıq".

Milli Parkın işçiləri bu sahəyə gəcəgündüzlərini həsr etsələr də, birçün gileyləri gələn ziyarətçilərdəndir. Cəlil Rzazadə söyləyir ki, bəzi turistlər meşələrin mahiyyətini dərk edə bilmirlər: "Milli Parka buraxılan ziyarətçilərin davranışına nəzarət üçün əməkdaşlarımız daim müşahidələr həyata keçirirlər. Bəzən elə olur ki, səhər gətdiyimiz tər-təmiz ciğirdən, şəhər bağlayan otiri otları üstündən müxtəlif tullantıları, salfet, plastik butulka və s. kimi zibilləri təəssüf hissi ilə toplayırıq. Hər dəfə bu kimi hallara bir də qarışmayaçağımızı ümid edib təskinlik tapsaq da, ancaq nə fayda..."

Əslində, girişdə vətəndaşlar meşədə davranış qaydaları ilə bağlı məlumatlandırılır, marşrutlar boyunca informasiya lövhələri ilə istiqamətləndirilir. Onlara etməli olduqları hər bir nüans xüdəllərinə qədər izah edilir. Hətta bəzən "atmayacaqların tullantılarını müqabilində ödənişin geri qaytarılması" kimi təşəbbüslər də Milli Park tərəfindən həyata keçirilir. Ancaq bütün sayələr baxmayaraq, yenə də kəskin davranış sərgiləyənlər "tapılır".

Qafqazın nadir zübrləri İsmayılı təbiətində

Hər marşrut xətti xüsusi hədəfi ilə seçilir. Belə ki, əgər Şahdağ Milli Parkının İsmayılı bölməsində bizim ilk olduğumuz Buynuz kəndi istiqamətindəki xətdən səyahət çıxarsa, zübrlərlə tanış olmaq fürsəti yaranacaq. Zübr nəslilə kəsilmiş ağır, iri məməlilərdəndir. Rəngi tünd qəhvəyi olan heyvanların çəkisi 1 tona yaxın olur. Onlardan sonuncusu 1937-ci ildə Cənubi Qafqazda məhv edilmiş.

Bu məqsədlə zübrlərin Azərbaycan təbiətinə qaytarılması yönündə 2019-cu ildən reintroduksiya tədbirləri həyata keçirilir. Onların olduğu ərazilərə doğru yönəldərək zübrlər üzrə mütəxəssis Rafayıl Musayevlə söhbətə girişirik. Mütəxəssis söyləyir ki, hazırda milli parkın təbiətində 20 baş zübr var. Ölkəyə gətirildikdən sonra 5 yeni zübr balası doğulub. 2 dəstəyə ayrılaraq zübrlər 300 hektarlıq elektrik xətləri ilə çərçivələnmiş ərazidə yaşamlarını sürür. Aqressiv davranışlar sərgiləyən bu

heyvanların insanlar üzərinə hücum etmə təhlükəsi olduğundan ziyarətçilər yalnız müəyyən məsafədə - müşahidə çardağından onları seyr edə bilərlər.

Rafayıl Musayev bildirir ki, ilk vaxtlar zübrlər gətiriləndə onların təbiətimizə uyğunlaşdırılması üçün bir sıra tədbirlər görüldü. Əvvəlcə kiçik bir ərazidə yemlənen, dərmanlanan məməlilər daha sonra geniş səmərə buraxılıb: "Onların dərmanlanması əsasən payız və yaz aylarında həyata keçirilir. Zübrlər xüsusi yemlərdən əlavə ağac qabıqları ilə də qidalanırlar. Ağac qabıqları müxtəlif bakteriyalar, qurdlarla zəngindir. Bu zaman təbiətdən qaynaqlanan xəstəliklərlə üzvlən heyvanların orqanizmləri tanış olmayan xəstəliklərə qarşı həssaslaşır. Buna görə də dərmanlama prosesi onları üzvlənəcəkləri xəstəliklərə qarşı hazırlayır".

Bu heyvanlar ardıcıl tibbi yoxlanışlardan keçirilir. Azərbaycanca bu, yeni olduğundan, əsasən, tibbi ekspertlər, baytarlar xarici ölkələrdən cəlb olunur. Bununla da onların ümumi sağlamlığı daim nəzarətdə olur.

Elə zübrlərlə bağlı yenidən söhbəti bitirmişdik ki, meşənin dərinliklərindən görünən məməlilərin qidalanma prosesinə şahidlik etdik. Yamacların birində isə hazır yemlərdən ibarət qabları görürük. Onlar qidalarını təbii formada qəbul edə bilmədikləri halda bu qablarla təkiülən arpa, buğda, qarğıdalımın üyüldülmüş forması, kök və s. ilə yemlənilirlər.

Təbiətin elə ovsunlayıcı cazibəsi var ki, ona dalib mənzərəyə qərç olanda bir də ayılırsan ki, saatlar ötüb, keçib, günəş səmtini dəyişib, yarpaqların küyün ahəngi ilə fərqli-fərqli əsir. Zübrlərin hərəkətlərini addım-addım izləyərkən birdən onlardan birinin boynundakı halqa diqqətimizi çəkir. Rafayıl Musayev deyir ki, bu, GPS boyunbağdır: "Bu vasitə sürüyə başçılıq edən diş zübrün boynuna taxılır. "Google Map" üzərindən sürünün hərəkət istiqamətini asanlıqla müəyyən etmək və diqqətdə saxlamaq olur. Müəyyən bir vaxtdan sonra isə batareyası tükənmiş halqalar yeniləri ilə əvəz edilir".

"Ögey ana" filminin çəkildiyi, güllü-çiçəklili, şalələli dağlar

Gözləri qamaşdıran yaşılın ən gözəl tonlarının içərisindən keçib gəriyə qayıdırıq. Bu zaman qarşımızda düz göstərən Cəlil Rzazadə deyir ki, buranın başqa bir xatirəsi də var. Yaxınlaşdıqca maket görünməyə başlayır. Bu, "Ögey ana" filmindəki məşhur qəhrəman İsmayılın obrazlaşdırılan siması idi...

Elə ağacdakı maketi görür-görməz yada düşür ki, filmə İsmayıl "Kəndimiz" mahınısı bu səfəli yərdərdə ifa edə-edə qaçıb ağaca çıxır, düzləri dolanır, zirvələrdən yamaqlara tamaşa edirdi.

Film ağ-qara formata çəkilməmişdi. Ancaq bu yerdə olanda o ağ-qara səhnələri xatirələrdə yenidən canlanaraq olvan rənglərə boyanır. Buranı gördəndən sonra sanki filmə rəngli formada baxmış olursan...

Buynuzdan çıxıb yolumuzu Çayqovuşan kəndinə salırıq. Burada Milli Parkın növbəti marşrut xətti üzərində Gurgur şalələsi yerləşir. Şalələ dağın 1200-1300 metr hündürlüyündən axır. Yolu çox dik yoxuşlu olsa da, bura qədər gəlib yolum yarısından qayıtmaq olmazdı. Getmək üçün əvvəlcə bol sulu axar çayın daşlı-kəsikli yollarını keçib dağı piyada qalxacağımız yerə çatırıq. Axar çayın güvətindən şalələnin əsrarəngizliyi hiss edilirdi. Hətta bəzi yerlərdə suyun təzyiqi o qədər güclü idi ki, əyləşdiyimiz yük maşının irəliləməsinə belə mane olurdu...

Dağ lələli, erkək səhləb güllü, "pip dolması"...

Nəhayət, İsmayılının hər qarışını ovunun içi kimi tanıyan Cəlil Rzazadənin müşayiəti ilə gəlib şalələnin axdığı, insan ayağının nadir halda dəydiyi yerlərdən birinə çatırıq. Bura sanki rəssamın palitrasından çıxan ən gözəl peyzajlardan biridir. Hər daş, hər ağac, hər zərrə bir-bir işləniş, öz yerlərində əbədiləşdirilmişdi.

Yolboyu şalələyə qalxanda nadir, nəslilə kəsiləndə olan bitkiləri də gördük. Dağ lələli qırmızı çalarları ilə torpağa, daşa bəzək verən xalya bənəzyirdi. Qalxdığımız ciğirdə bir bitkiyə də rast gəldik. Yuxarısı bənövşəyi don geymiş çiçəklərlə örtülü idi. Çiçək bu dağların ən nadiri - erkək səhləb güllü idi.

Şalələdən enəndə ətrini qoxulayıb, yorğunluğumuzu unudub hündürükləri geridə qoyduq. Son ünvanımız isə Qalacıq kəndi oldu. Gözdiyimiz yerlər İsmayılının bəlkə də ən səfəli guşələri idi. Getdikcə hava qaralır, görmək istədiyimiz təbiət

tin təqdim etdiyi möcüzələrsə bitib-tükənmirdi. Bu kənd istiqamətində Milli Parkın Qalacıq şalələsi marşrut xətti yerləşir. Marşrut xəttinin postundan keçən zaman düzən çölləri bir anda fıstıq, vələs ağacları qamarlayıb ətrafda ala-toranlıq yaratdı. Ağacların quruluşuna nəzər saldıqda görünür ki, Şorq fıstığının gövdəsi daha hamar, yarpaqları isə daha iri olur. Yeri gəlmişkən, ismayılıların ən sevimli yeməklərindən biri də bu ağacın yarpaqlarından hazırladığı "pip dolması"dır. Qafqaz vələsi isə yarpaqlarının daha xırda olması ilə fərqlənir.

Hava getdikcə zülmətə qərç olurdu. Bu səbəbdən də şaləni töküldüyü dağların sinəsindən seyr edərkən səfərimizi başa vurmaq məcburiyyətində qalırdıq...

Hissdən-hissə adlayıb ömür səhifəmizin ən xoşbəxt günlərindən birini də İsmayılı meşələrinin, dağların ecazkar nişanəsi ilə əbədiləşdirdik. Təbiətə dayaqların zəhmətləri isə belə diyarlarda qorunub saxlanması, keçən dövrlərə və dövrəkilərə etibarında görünür.

Təbiətə aşına olmaq üçün isə ona məxsusi eşqlə yanaşmaq gərəkdir...

Aydan XƏLİLOVA, "Azərbaycan"

Baka-İsmayılı-Baka

Küçələr yuyuldu, ağaclar budandı, yeni gül kolları əkildi

Paytaxtda keçirilən ənənəvi ümumşəhər iməciliyində qələbəlik yaşandı

Paytaxt Bakı beynəlxalq səviyyəli tədbirlərə evsahibliyi etməkdə davam edir. Ölkəmizdə keçirilən beynəlxalq yarışlar, müxtəlif tədbirlər, sərgilər şəhərimizin imicinə də müsbət təsir göstərir.

Keçirilən tədbirlər çərçivəsində Bakıya müxtəlif xarici ölkələrdən mötəbər qonaqlar gəlir. Pandemiya sonar xarici turistlərin də sayı artmaqda davam edir. Ölkəyə gələn qonaqlar daim şəhər əhalisinin qonaqpərvərliyindən danışıq. Bakının gözəlliyinə heyran olduqlarını, Xəzərin sahilində yerləşən şəhərimizin ildən-ilə inkişaf etdiyini bildirirlər.

Qarşıdan yay aylarının gəlməsi, turizm mövsümünün də başlanmasında paytaxtda xarici qonaqları daha çox görə bilərik. Paytaxt sakinləri də havaaların xoş keçməsi ilə əlaqədar artıq parklara, istirahət yerlərinə üz tuturlar.

Təbii ki, buna görə şəhərin təmizliyi, yaşıllıqların vəziyyəti, artırılması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu və paytaxtda daha da gözəlləşdirilməsi məqsədilə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin qərarı ilə mütəmadi olaraq ümumşəhər iməciliylikləri keçirilir.

Mövsüm ilə əlaqədar növbəti iməciliyatlardan biri də dünyanın reallaşdı. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti qurumlarının əməkdaşlarının iştirakı ilə şəhər sahatlarından başlanan iməciliyatlardan bütün rayonları əhatə etdi. İməciliyət zamanı kommunal xidmətləri tərəfindən şəhərdə prospekt və küçələrin, səki kənarlarının, bordürələrin, işıq dirəklərinin, yol kənarındakı məhəccərlərin, binaların fasadlarının, park və istirahət yerlərində oturmaqaların yuyulması həyata keçirildi.

İməciliyət prospekt və küçələrdə boyuncu yerləşən ictimai-iaşə, ticarət və digər obyektlərin vitrinləri, köşklər və avtobus dayanacaqları yuyuldu, ətrafı təmizləndi. Müşahidələrimizə əsasən, ictimai iaşə, mağazalar və digər xidmət sahələrinin eməkdaşları da öz obyektlərinin fasad və vitrinlərinin yuyulması, onların qarşısında səliqə-sahman yaradılması işlərində fəallıq göstərdilər. Təbii ki, şəhərin təmizliyi, ətraf mühitin çirklənməsinin qarşısını alması, yaşıllıqların qorunması hər bir vətəndaşın vəzifəsidir.

Bakı Şəhər Yaşıllaşdırma Təsərrüfatı Birliyinin eməkdaşları tərəfindən əsas magistral yol və prospektlərin kənarlarındakı ağacların üzərinə toplanan toz və torpaq yuyulur, onların dibi yumşaldılır, qurumuş budaqları budandır. Mövsümlə əlaqədar ağaclarla və yaşıllıq sahələrinə aqrotekniki qulluq göstərilir, təbii gübrələr verilir. Eyni zamanda, şəhər ərazisində Abşeron iqlimində uyğun yeni ağaclar, kollar, güllər əkilib, yaşıllıq zolaqları və parklarda qazon örtüyü yenilənir.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin kommunal təsərrüfat xidmətlərinin texnikası əsas küçə və prospektləri xüsusi maddələrlə yudu, eməkdaşlar tərəfindən şəhərin icra hakimiyyətinin balansında olan yaşıllıq sahələrində, həyət və yaşıllıq sahələrində, möhsətulların atıldığı konteyner meydançalarının ətrafında əlavə təmizlik işləri görüldü.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin Şəhər Təsərrüfatı Şöbəsinin müdiri Ayaz Hüseynov görülən işlər barədə jurnalistlərə məlumat verərək bildirdi ki, son günlərdə Bakıda beynəlxalq səviyyəli müxtəlif tədbirlər keçirildiyi üçün şəhərdə turistlərin, mötəbər qonaqların sayı kəskin artmışdır. "Eyni zamanda yay-yay mövsümünə keçidlə bağlı sakinlər tərəfindən parklara kütlüvi axın başlamışdır. Bu da həm yaşlıların yaxşı vəziyyətdə olmasını, həm də təmizlik və səliqə-sahmanın daha da diqqətdə saxlanmasını zəruri edir. Bununla bağlı Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti növbəti iməciliyətə hazırlanır. Bu tədbirlər çərçivəsində təmizlik işləri qazon örtüklərinin yumşaldılması və mövsümü uyğun yaşıllıqların salınması həyata keçirilir. Həmçinin güllərdən kompozisiyalar hazırlanır".

İməciliyət mütəmadi olaraq keçiriləcəyini qeyd edən Ayaz Hüseynov həmçinin ictimai iaşə, ticarət obyektlərinin sahiblərini və dövlət təşkilat rəhbərlərini tədbirlərdə fəal olmağa çağırır.

Qeyd edək ki, mütəmadi olaraq keçirilən iməciliyatlər, təmizlik və abadlıq işləri, yeni yaşıllıqların salınması paytaxtın Bakının daha da gözəlləşməsinə töhfə verir. Eyni zamanda paytaxtımızda gözəlliyi, təmizliyi, qonaqpərvər ruhu ilə şəhərdə gələn xarici qonaqları özünə bir daha valeh edir.

Əsmər QARDAŞXANOVA, İlham BABAYEV (foto), "Azərbaycan"

Tütün həm can alır, həm də pul sovurur

Bir dənəsi insan ömrünü 11 dəqiqə azaltsa da, hər il dünyada təxminən 5 trilyon ədəd siqaret çəkilir

Dünyada siqaret çəkilməsi qlobal pandemiya kimi qalır. Son illərdə müxtəlif xəstəliklərin, ilk növbədə ağ ciyər xəstəliklərinin kəskin şəkildə artması tütün epidemiyasına qarşı global mübarizəni aktual mövzuya çevirib.

Ümumiyyətlə, hər 5 ölümdən biri siqaret çəkməkdən olur. Bir ədəd siqaret, insan həyatını 11 dəqiqə azaldır. Dünyada siqaret çəkən insanların 69 faizi siqaretdən canını qurtarmaq istəyir. Hər gün 85 min gənc siqaretdən başlayır və bunların da 22 mini siqaretdən canını qurtara bilər.

Alimlərin apardıqları araşdırmalarda isə hazırda ən çox siqaret çəkən ölkələrin reklamçıların hansı hiylələrdən istifadə etdikləri barədə maraqlı faktlar üzə çıxıb.

Beş nəfərdən biri siqaret çəkir

Beynəlxalq "Tobacco Atlas" məcmuəsində yer alan məlumatda qeyd edilir ki, siqaret çəkmək Yer kürəsinin sakinlərinin hələ də qurtula bilmədiyi, sağlamlığa ciddi ziyan vuran zərərli vərdislərdən biridir. Hazırda dünyada 1,3 milyard siqaret çəkən var. Onlar arasında isə kişilərdən qadınlardan təxminən beş dəfə çoxdur. Əksəriyyəti siqaretdən, 200 milyon adam isə digər tütün məmulatlarından istifadə edir.

Dünyada hər il təxminən 5 trilyon siqaret çəkilir və təkcə 2019-cu ildə tütün istehlakı 8,7 milyon insanın ölümünə səbəb olub. Bir milyondan çox adam isə passiv siqaretçəkəndən dünyasını dəyişib. Bununla belə, müsbət tendensiya da var. 2007-ci ildə siqaret çəkənlərin sayı 23 faiz idisə, 2019-cu ildə bu, 20 faizdən az olub. İlk növbədə inkişaf etmiş zəngin ölkələrdə məhdudlaşdırıcı tədbirlər sayəsində istehlak azalmışdır. Ən çox tütün istehlakı Şimali Makedoniya, Belaruss və Bolqarıstanadır. Bu ölkələrdə ildə adambaşına təxminən 2400-2500 siqaret düşür. Müqayisə üçün qeyd edək ki, bir rusiyalı Çin sakini kimi ildə orta hesabla 1900 siqaret çəkir.

Digər tərəfdən, tütün sənayesi yeni taktikalardan istifadə edir. O, getdikcə bu sahədə tənzimləməsi zəif olan yoxsulların dövrünün tələblərinə uyğunlaşdırılır. Alimlər müəyyən ediblər ki, 135 ölkədə 63-də gənclər arasında tütündən istifadə artıb. Siqaret və digər tütün məmulatlarının 50 milyondan çox istifadəçisi 13-15 yaşlı uşaqlardır. Onların sayı ən çox Bolqarıstan, Rumıniya, Slovakiya və Xorvatiyadadır. Həmin ölkələrdə yeniçetmələrin üçdə biri siqaretdən sui-istifadə edir.

Marketing strategiyası dəyişib. Reklam artıq ayrı-ayrı brendlərə və məhsullara diqqət yetirir, əksinə, siqaretçəkəmə vərdişini cazibədar və arzuolunan bir hal kimi təbliğ edir.

Marketing strategiyası dəyişib

Marketing strategiyası da artıq dəyişib. Reklam artıq ayrı-ayrı brendlərə və məhsullara diqqət yetirir, əksinə, siqaretçəkəmə vərdişini cazibədar və arzuolunan bir hal kimi təbliğ edir.

Marketing həm də daha gizli və hiyləgər yol tutur. Belə ki, indi tütün məmulatları filmlərdə və sosial şəbəkələrdə nümayiş etdirilir.

Statistikaya görə, Almaniya da hər dördüncü qadın və 18 yaşdan yuxarı hər üçüncü kişi siqaret çəkir. Ümumilikdə almanlar 2021-ci ildə tütün məmulatlarına təxminən 30 milyard avro xərcləyib.

2021-ci ildə 71,8 milyard siqaret istehlak olunub. Bu, əvvəlki ilə müqayisədə, demək olar ki, üç faiz azdır. Yəni orta hesabla almanlar adambaşına 863 siqaret çəkir.

Digər tərəfdən, elektron siqaretlər və ya tütün qızdırıcıları kimi alternativ məhsullar, əksinə, daha çox yayılıb. Qəlyan tütününün istehlakı 40 faiz artaraq 8400 tona çatıb. Narkomanıya ilə Mübarizə Mərkəzinin (DHS) hesabatının müəllifləri bunu əsasən yeniçetmə və gənclərin çəkdiyi xüsusi qəlyan tütününün populyarlığı ilə əlaqələndirirlər. Eyni zamanda bu yaş qrupunda klassik tütün istehlakı azalmağa davam edir. Alman yeniçetmələrinin, demək olar ki, üçdə biri yirmiyə il əvvəl siqaret çəkirdisə, 2018-ci ildə onların sayı 7 faizə düşüb.

Azərbaycan da zərərli vərdislərin mübarizə aparır

2019-cu ildə aparılmış tədqiqatın nəticələrinə əsasən, Azərbaycanda 15-19 yaşlı əhalinin 0,2 faizi, 20-44 yaşlı əhalinin 13,6 faizi, 45-64 yaşlı əhalinin 21,5 faizi siqaret çəkir. Siqaret çəkənlərin 13,2 faizinin yaşı 65-dən çoxdur. Əhalinin 5,3 faizi gündə 20 ədəddən çox siqaret çəkir.

2017-ci ilin dekabrında Milli Məclis "Tütün məmulatlarının istifadəsinin məhdudlaşdırılması haqqında" qanun qəbul edib. Hazırda İnzibati Xətalr Məcəlləsinin 212-ci (Tütün məmulatının istehlakına dair məhdudlaşdırma rəyət edilməməsi) maddəsinə əsasən, "Tütün məmulatlarının istifadəsinin məhdudlaşdırılması haqqında" qanunla qadağan edilmiş digər yerlərdə siqaret çəkməyə görə 30 manat məbləğində cərimə nəzərdə tutulur.

Müəssisələrdə, idarələrdə, təşkilatlarda siqaret çəkmək üçün xüsusi yerlərin ayrılmasının və görünən yerlərdə "Siqaret çəkmək qadağandır!" xəbərdarlığının və ya işarənin olmasının təmin edilməsinə görə vəzifəli şəxslər 400 manat məbləğində, hüquqi şəxslər 1000 manat məbləğində cərimə edilir.

Rizvan CƏFƏROV, "Azərbaycan"

İrəvanda polis zor tətbiq edir, etirazçılar isə silahlandırılır

Ermənistanda ictimai-siyasi vəziyyət gərgin olaraq qalır

İrəvanda baş verən qarşıdurma ölkədə gərgin və xaoslu vəziyyət yaradıb. Müxalifət Paşinyanın baş nazir kimi ölkə idarəçiliyini davam etdirməsinə qarşı çıxaraq bir neçə gündür etiraz aksiyaları keçirir.

Kürsüsünü itirmək istəməyən Nikol Paşinyan isə kütlüvi etirazların qarşısını almaq üçün bütün repressiv tədbirlərə əl atır. Bir neçə gündür ki, müxalifət İrəvanda dörd müxtəlif hissədə kütlüvi yürüşlər keçirir. Onlar hökumət əleyhinə şüarlar səsləndirir və baş nazir Nikol Paşinyanın istefasını tələb edirlər.

Müxalifət faalları parlamentin vitse-spikeri İşxan Saqatlyanın başçılığı ilə İrəvanda küçələrin birini bağlayıblar. Aksiya iştirakçıları polisin küçünü açmaq tələbinə məhəl qoymayıblar. Bundan sonra polis etirazçıları saxlamağa başlayıb.

İrəvanda Paşinyan iqtidarına etiraz edən insanlar Ermənistanda fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərin qarşısında aksiya keçirməyə başlayıblar. Etirazçılar Almaniya, Fransa və İtaliya səfirliklərinin qarşısına toplaşıblar. Aksiya iştirakçıları bildiriblər ki, əhali artıq Paşinyana və komandasına inanmır, çünki onlar xalqa verdikləri vədə əməl etmədilər.

Aksiyaçılar qeyd edirlər ki, Ermənistan hazırda ən ağır günlərini yaşayır. Ölkədə məmur özbaşınalığı, rüşvətxorluq və işsizlik tüğyan edir. Orduya işgəncə halları artıb. Vətəndaşlar məhkəmə sistemindən və polis zorakılığından cana gəliblər.

Bu arada etiraz aksiyaları fonunda ölkədə hüquq-mühafizə sistemi iflic vəziyyətinə düşüb. "4rd.am" saytı yazır ki, Ermənistanda güc strukturları əsas işlərini unudublar və müxalifətin fəaliyyəti nəticəsində başqa gündəmə düşüblər. Məlumatla

görsə, hüquq-mühafizə sisteminin eməkdaşları bir-birləri ilə söhbətlərdə bütün günü təcili məsələləri aparmalı olmalarından narazılıq edirlər. Çünki müxalifətin aksiyaları nəticəsində ayrı-ayrı struktur bölmələrində çalışan rəsmilər fəallarla məşğul olurlar, yeni cinayət işləri açılır, onları araşdırırlar və sair. Nəticədə digər işlər arxa plana keçir. Hüquqsünaslar şikayət ediblər ki, hüquq-mühafizə orqanlarının bu fəaliyyət üslubu nəticəsində bir çox məhsulların və ya başqa statuslu müttəhimlərin məhkəmələri dayanıb.

Etiraz aksiyalarında o da qeyd olunur ki, müharibədəki məğlubiyyət fonunda Ermənistanda iqtisadi göstəricilər yaxşıya doğru dəyişməyib, əksinə, daha da pisləşib. Nəticədə yoxsulluq səviyyəsi bir qədər də artıb. İqtisadi tənəzzülün davam etməsi ilə birlikdə hakimiyyətin reytingi də sifra yaxınlaşır. Hazırda ölkədə adambaşına düşən gəlir qabaqcıl ölkələrlə müqayisədə təxminən 16 dəfə, məhsuldarlığı isə 9 dəfə aşağıdır. Ermənistanda ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı heç bir tədbir görülmür. Uzun illərdir ki, aqrar sektorda böhran hökm sürür. Bu sahədə islahatlara başlamaq barədə heç bir təşəbbüs göstərilmişdir. Möhsətulların atıldığı konteyner meydançalarının ətrafında əlavə təmizlik işləri görüldü.

Xarici ticarət dövrüyəsində qeyd olunan mənfə saldonun həminin mütəmadi olaraq artması Ermənistan iqtisadiyyatının ixrac potensialının tənəzzüldə olduğunu göstərən vacib faktordur. İş o yere çatıb ki, əvvəl Ermənistanda istehsal edilən bəzi məhsullara olan tələbat artıq idxal hesabına ödənilir. Bunun əsas səbəblərindən biri də Ermənistanda fəaliyyət göstərən müəssisələrin bir çoxunun fəaliyyətini dayandırması və ya başqa ölkənin ərazisinə köçürülməsidir. Hazırda Ermənistanda emək qabiliyyətli əhalinin

60 faizindən çoxu işsizdir. Bu rəqəm son aylar xüsusilə artıb. Buna səbəb həm də hakimiyyətin pandemiya dövrünün tələblərinə uyğun sosial-iqtisadi siyasət yürütdə bilməməsidir.

Ölkənin diqqətinin etirazlara yönəldiyi bir vaxtda hərbi qulluqların xidmətdən yayınma halları davam edir. Belə ki, dörd hərbi qulluqçu müalicə olunduqdan sonra xidmətə qayıtmıqdan imtina edib.

Son vaxtlar orduda hərbi xidmətdən yayınma, fərarilik hallarında azalma əvəzinə, artma müşahidə olunur. Bu da deməkdir ki, Ermənistan ordusunun əsgərləri psixoloji cəhətdən hərbi xidmətə hazır deyillər. Orduda hərbi xidmətdən yayınma hallarının artması təsadüfi deyil. Təcavüzkarlıq, zorakılıq və homoseksual qulluqların yayılması bunun başlıca səbəbidir.

Bütün bunlar onu göstərir ki, hakimiyyətin vətəndaşlar arasında artıq heç bir dəyəri qalmayıb. Paşinyanın istefasını tələb edənlərin sırası gündən-günə çoxalır.

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti 539-49-20

Qəzetin daim yenilənən rəsmi internet ünvanı:

www.azerbaijan-news.az

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinin kollektiv agentliyin Maliyyə departamentinin eməkdaşı Səriyyə Hüseynovaya atası

XANLAR MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinin kollektiv agentliyin Şəhid ailələ və müharibə ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərlə iş şöbəsinin eməkdaşı Elnur Osmanova atası

ELMAN MÜƏLLİMİN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, 11 mərtəbə
e-mail: secretary@azerbaijan-news.az az.reklam@mail.ru azerbaijan-news@mail.ru www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71, Baş redaktor müavinləri - 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39, Məsul katib - 539-43-23, Məsul katib müavinləri - 539-44-91, Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55, Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 539-63-82, 432-37-68, Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Fotolillstrasiya şöbəsi - 538-84-73, Kompüter markazi - 538-20-87, Mühəsibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnməsi, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sənədlərlə bərabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 5932 Sifariş 1372 Qiyməti 40 qəpik